

อนุสรณ์

ในพิธีบรรจุอัฐิ

พณฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

วัดพระศรีมหาธาตุ พระนคร

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๐๗

อส
ป828๐
2507

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961129652

วันที่ ๒๐ / ๑๐ / ๒๕๓๗.
 เลขทะเบียน ๐๕๘๑
 เลขหมู่ ๑๐๗
 ๒๕๒๘๐

๒๕๐๗

อนุสรณ์

ในพิธีบรรจุอัฐิ

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

พณฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 สมบัติห้องสมุดรัฐสภา
 พระนคร

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๐๗

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
 มอบให้ห้องสมุดรัฐสภา

อุทมคติประจำใจ

พณ ฯ ท่าน จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ก่อนที่จะก้าวขึ้นไปเป็นนักการเมือง จำเป็นต้องสร้าง
อำนาจ อิทธิพล บารมีไว้ก่อน เพื่อความยิ่งใหญ่
แต่เมื่อเป็นนักการเมืองไปแล้ว ต้องไม่ใช่อำนาจ
อิทธิพลนั้น ไปเอาเปรียบชาติบ้านเมือง และราษฎร

คำนำ

ในงานพิธีบรรจุน้ำพระทัย ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม ณ วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน พระนคร วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๐๗ นี้ พวกข้าพเจ้าผู้นามข้างท้ายนี้ มีความเห็นเป็นอันมากที่ควรร่วมกันว่า สมควรจัดทำอนุสรณ์ในงานชนลี้ภัยหนึ่ง ในฐานะที่พวกท่าน เป็นผู้มพระคุณอย่างเหลือคณานับต่อพวกข้าพเจ้า ได้ตกลงกันว่า ตั้งอนุสรณ์ที่สมควรจัดทำขึ้นในงานพิธีนี้ คือ หนังสือ ด้วยเหตุผลที่ว่า ชาติไทย เป็นตั้งอนุสรณ์ที่ถาวรนั้นคงอยู่ตลอดกาลนานตราบเท่าที่คนไทยเรายังอ่านชาติไทยออก นประการหนึ่ง และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ความนิยมแห่งสังคมมนุษย์เรา ที่นิยมพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ในงานเช่นนี้

เมื่อตกลงกันว่า จะพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ในงานนี้แล้ว ปัญหาต่อไปก็มีอยู่ว่า ควรจะพิมพ์หนังสือประเภทไหนดี? เพราะหนังสือมีหลายประเภท เช่น นิยาย—วรรณคดี—สารคดี—ตำรา—วิชาการต่างๆ — หนังสือทางโลก—หนังสือทางศาสนา ในที่สุดได้ตกลงกันว่า จะพิมพ์หนังสือทางศาสนา เพราะงานนี้ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา และหนังสือทางศาสนาที่จะพิมพ์นี้ ก็ได้คงวงจำกัดไว้ว่า จะต้องเป็นหนังสือทางศาสนาที่มีหลักฐานที่มาจากหนังสือพระไตรปิฎก ในกรณีที่คงวงจำกัดไว้เช่นนั้น ก็เพราะเหตุผล ๒ ประการ ประการแรกเพราะว่า หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่บริสุทธิ์เที่ยงแท้แน่นอน เป็นลัทธิจะธรรมจริง ๆ เป็นอมตะธรรมจริง ๆ มีอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎกเท่านั้น ถ้าหลักธรรมคำสอนใด มีนอกพระไตรปิฎก หลักธรรมคำสอนนั้น ย่อมไม่บริสุทธิ์ ไม่เที่ยงแท้ ไม่เป็นลัทธิจะธรรม ไม่เป็นอมตะธรรม เหตุผลประการที่ ๒ คือ

เพราะว่า ไนล์มัยทิพน ๆ ท่าน จอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอ
 ขอเงินงบประมาณจำนวน ๑๓ ล้านบาท ผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร เพื่อ
 ถวายคณะสงฆ์ ดำเนินการแปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาไทย จากคัมภีร์
 ภาษาบาลี เพื่อความเจริญรุ่งโรจน์สถาพรของศาสนาพุทธ ซึ่งคณะสงฆ์
 ไนล์มัยนั้น มีสมเด็จพระสังฆราช (แพ คีรีติธโร) วัดสุทัศน์ ๆ เป็น
 ประมุขคณะสงฆ์ และองค์สมเด็จพระสังฆราช ได้ทรงมอบให้สมเด็จพระ
 พระวันรัต (ปลด กิตฺติโสภโณ) วัดเบญจมบพิตรเป็นประธานดำเนินการ
 แปลตลอดมาจนจบ หนังสือพระไตรปิฎกฉบับแปลเป็นภาษาไทยนี้ เป็น
 หนังสือที่มคฺณค่าอย่างสูงสุด ในบรรดาหนังสือทางศาสนาเท่าที่มีอยู่ใน
 ประเทศไทย เพราะเป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของ
 พระพุทธเจ้าอย่างดีที่สุด แก่ผู้ที่สนใจเปิดอ่านดู

พณ ๆ ท่านจอมพล ป. พิบุตสงคราม ได้จากเมืองไทยไปแล้ว ได้
 จากโตกนี้ไปแล้ว ด้วยอาการที่สงบไร้ความทรมาน ปราศจากอาการทุน
 ทุราย เมื่อเวลา ๒ ทุ่มครึ่งของเมืองไทย ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ มิถุนายน
 ๒๕๐๗ ตรงกับวันชน ๒ ค่ำ เดือนแปด (แปดแรก) บิมะโรง ดิ่งที่พณ ๆ
 ท่านเหลือทิ้งไว้ให้แก่—โตก คือความดี ความชั่ว แก่—ลูกเมีย คือทรัพย์
 สัมบัติเด็กน้อยและหน้ดิน แก่—ประชาชนชาวไทย คือระบอบประชาธิปไตย
 ไทย แก่—พระศาสนา คือหนังสือพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย แก่—
 วัชรบุษของชาติ คือการเกิดทุน แก่—ผู้มีพระคุณ คือความกตัญญู แก่—
 เพื่อน คือความไม่ทรยศ แก่—ผู้น้อย คืออุปการะคุณ ฯลฯ

พณ ๆ ท่านจอมพล ป. แม้จะมีชีวิตรุ่งโรจน์ก้าวหน้าหนีจากต่ำ—
 ไปสู่สูง หนีจากเด็กชาวสวน—ไปสู่ตำแหน่งจอมพล นายกรัฐมนตรีหลาย

ยุคหลายสมัย แต่พอ ๆ ท่านก็เห็นความเป็นคนไปไม่พ้น คือพอ ๆ ท่านก็เป็นคนคนหนึ่ง เหมือนคนธรรมดาทั่วไป ต้องมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย อันเป็นภาวะธรรมดาของ “คน” ทั่วไป และคติชีวิตธรรมดาของคนทั่วไปนั้น มีอยู่ข้อหนึ่งว่า “ดีไม่ทั่ว—ชั่วไม่หมด” เช่นเดียวกับสภาพธรรมดาของเรือทุกลำที่มียุ่ว่า “ดีไม่ทั่ว—ชั่วไม่หมด” ฉะนั้น จึงเป็นการแน่นอนทีเดียวว่า พอ ๆ ท่านต้องมีทั้งความดี และความชั่ว พอ ๆ ท่านแม้จะ “ดี” ไม่ทั่วทุกอย่าง แต่พอ ๆ ท่านก็ไม่ชั้วไปหมดทุกทาง

พอ ๆ ท่านจะดีมาก—ชั้วน้อย หรือจะดีน้อย—ชั้วมาก พวกข้าพเจ้าขอคิดว่าจะไม่วิพากษ์วิจารณ์และวิจยใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะพวกข้าพเจ้ารู้ตัวเองดีว่า พวกเรายังเป็นคนมักเดส์ มีอคติคือความลำเอียงอยู่ในใจ ใครคนใดก็ตาม ถ้ามีความ “เอียง” อยู่ในใจ ใครคนนั้น ย่อมจะมองเห็นความ “ตรง” เป็นความเอียงไปด้วย คือย่อมมองเห็นอะไร ๆ เป็นความเอียงไปหมด ฉะนั้น พวกข้าพเจ้าจึงขอคิด ไม่ขอวิพากษ์วิจารณ์วิจยใด ๆ ทั้งสิ้น

ปัญหาที่ว่า “พอ ๆ ท่านเป็นคนดีมาก—ชั้วน้อย หรือชั้วมาก—ดีน้อยเพียงไร? แคไหน?” ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอฝากให้เป็นปัญหาการบ้านการเมืองแก่พี่น้องประชาชนชาวไทย ผู้มีความ “ตรง” ปราศจากความ “เอียง” อยู่ในดวงตาดวงใจ เป็นผู้มองดูแต่วิพากษ์วิจารณ์วิจย คัดดีชั่วชาติกันเขาเอง

โดยความเห็นส่วนตัวของพวกข้าพเจ้า พอ ๆ ท่านจอมพล ป. จะเคยอ่านหนังสือพระไตรปิฎก อันเป็นหนังสือคำสอนทางศาสนาพุทธหรือเบเต้า พวกข้าพเจ้าไม่ทราบ ทราบแต่ว่า การกระทำของพอ ๆ ท่านที่มี

ต่อพวกข้าพเจ้าในฐานะผู้น้อย พณ ๑ ท่านได้กระทำตรงตามหลักคำสอน
ของพระพุทธเจ้าที่มีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎกเล่ม ๓๕ หน้า ๓๖๘
คือ พณ ๑ ท่านมีความ :-

๑. รักใคร่เอ็นดูผู้น้อย
๒. ส่งสารช่วยเหลือผู้น้อยที่ประสบความเดือดร้อน
๓. ชนชมสรรเสริญยกย่องผู้น้อยที่ท้อ
๔. วางตนเป็นกลาง เมื่อผู้น้อยทำความชั่วความผิด ไม่ช่วยเหลือ
ผู้น้อยในทางที่ผิด และไม่เข้าเต็มในทางที่ผิด ดำรงอยู่ในความ
ยุติธรรมจริง ๆ

และในฐานะที่พณ ๑ ท่านเป็นเจ้านาย พวกข้าพเจ้าเป็นผู้น้อย
พณ ๑ ท่านก็ได้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้านายที่ดี คือ :-

๑. มอบการงานให้พวกข้าพเจ้าทำตามความสามารถ
๒. ให้อาหารการกินบ้างในบางโอกาส
๓. ให้ความช่วยเหลือในยามพวกข้าพเจ้าเจ็บป่วย
๔. แจกของที่ระดัดเป็นพิเศษให้บ้างในบางโอกาส
๕. อนุญาตให้พักผ่อนได้บ้างในบางคราว

การกระทำทั้ง ๕ อย่างของพณ ๑ ท่าน ที่พณ ๑ ท่านกระทำคือ
พวกข้าพเจ้าตลอดระยะเวลา ที่พวกเราอยู่ในฐานะผู้น้อยนี้ ตรงกับหลัก
ธรรมอันเป็นหน้าที่ซึ่งผู้เป็นเจ้านายจะพึงปฏิบัติต่อน้อง ที่พระพุทธเจ้าทรง
สอนไว้ในหนังสือพระไตรปิฎกเล่ม ๓๓ หน้า ๒๐๕

การกระทำ ๔ ประการต่อพวกข้าพเจ้าของท่านพณ ๑ ท่าน ในฐานะ
เป็นผู้ใหญ่ที่ดี การกระทำ ๕ ประการต่อพวกข้าพเจ้าของท่าน ๑ ท่าน

ในฐานะที่เป็นเจ้านายกิตติวงศ์ ทรงกับหลักกรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าตั้ง
 ก้าวแล้ว ฉะนั้น จึงนับได้ว่า พณ ๗ ท่านได้ประพฤติแล้วซึ่งธรรมะ ก็คน
 ผู้ประพฤติแล้วซึ่งธรรมะนี้ พวกข้าพเจ้าพบหลักกรรมในหนังสือพระไตร
 ปิฎกเล่ม ๒๗ หน้า ๓๗๓ ว่า น ทุคคตฺติ กัจฉตฺติ ธมฺมจารี (อ่านว่า
 นะ ทุคคะติง กัจฉะติ ธัมมะจารี) ซึ่งผู้รู้ภาษาบาลีแปลให้ฟังว่า
 “ผู้ประพฤติแล้วซึ่งธรรมะ จะไม่ไปตกนรก จะไม่ไปเกิดเป็นเปรต จะ
 ไม่ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน” และได้พบหลักฐานต่อไปอีกว่า ธมฺโม
 ปาเปติ สุกคตฺติ (อ่านว่า ธัมโม ปาเปติ สุกคะติง) ซึ่งผู้รู้แปล
 ให้ฟังว่า “ธรรมะนำคนผู้ปฏิบัติให้ไปเกิดในสวรรค์บ้าง ให้ไปเกิดเป็น
 มนุษย์บ้าง”

พวกข้าพเจ้าเชื่อว่า คุณความดีทางโลกที่พณ ๗ ท่านได้ทำไว้ คง
 แต่การยอมรับร่วมเคียงเขาออกแดงกับคมดาบ เพื่อจะให้ได้มาซึ่งระบอบการ
 ปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อประชาชนชาวไทยก็ดี การพยายามให้ได้
 มาซึ่งรัฐธรรมนูญอันเป็นแม่บทกฎหมายปกครองประเทศก็ดี การจงใจ
 ประชาชนชาวไทยให้เกิดความนิยมในชาติไทย ในความเป็นไทย เพื่อให้
 ไทยเป็น “ไท” โดยสมบูรณ์ ทั้งในด้านอาชีพ ระเบียบ วัฒนธรรม
 ขนบธรรมเนียมที่ดีก็ดี การเทิดทูนให้เกียรติยกย่องวีรบุรุษของชาติ ด้วย
 การสร้างอนุสาวรีย์ เช่น อนุสาวรีย์พระนเรศวรมหาราช อนุสาวรีย์
 พระเจ้าตากสินมหาราชก็ดี ฯลฯ คงจะเป็นคุณความดีที่เตือนใจประชา
 ชนที่มี “ความยุติธรรม” อยู่ในใจ ให้ระลึกถึงพณ ๗ ท่านบ้าง

อีกอย่างหนึ่ง พวกข้าพเจ้ามีศรัทธาแรงกล้าว่า คุณความดีทาง
 ศาสตร์ที่พณ ๗ ท่านได้กระทำไว้หลายประการ ตั้งแต่ปฐมวัย มัชฌิมวัย

และบัณฑิตรแห่งชีวิตของพล ๆ ท่าน เช่น ความเคารพต่อผู้ใหญ่อีก
 ความกตัญญูต่อพ่อแม่กตัญญู ความซื่อสัตย์ต่อมิตรกตัญญู ความยอมเสียสละ
 เพื่อส่วนรวมกตัญญู การทำนุบำรุงศาสนาพุทธด้วยการสร้างวัดพระศรีมหาธาตุ
 บางเขน พระนครกตัญญู การสร้างวัดไทยที่พุทธคยา ประเทศอินเดีย การ
 สร้างมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งเป็นวัดที่พล ๆ ท่าน
 ไปอุปสมบทอยู่ในตอนหลังกตัญญู การให้แปลและพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับ
 ภาษาไทย ฉบับสมบูรณ์ ฉบับแรกในประเทศไทยกตัญญู การตั้งเงินงบประมาณ
 พิเศษไว้เพื่อทำนุบำรุงพระอารามและปูชนียวัตถุเจดีย์สถานต่าง ๆ
 กตัญญู ๆ ต ๆ ด้วยอำนาจวิบากแห่งคุณความดีทางศาสนาทั้งหมดนั้นคงจะมี
 ส่วน เป็นแรงส่งดวงวิญญาณอันส่งมอบของพล ๆ ท่านจอมพล ป. พิบูล
 สงคราม ให้ไปถึงกำเนิด เกิด ณ สวรรค์ใดโดยไม่ต้องสงสัย

การจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี ก็เพราะได้
 รับการช่วยเหลือ ทั้งด้านกรณีกตัญญู รวบรวม และเรียบเรียงจากนาย
 ทองสุข จักษบุตร เป็รียน ๘ ประโยค จึงขอแสดงความขอบใจให้ปรากฏ
 ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นับตั้งแต่พล ๆ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ถึงแก่อสัญกรรม
 ลง ในชั้นต้นภริยา บุตรีตาของพล ๆ ท่านก็ได้บำเพ็ญบุญกุศลอุทิศ
 ไปให้พล ๆ ท่านหลายอย่างหลายประการ เมื่ออยู่ของพล ๆ ท่าน
 มาถึงเมืองไทย ก็ได้รับการต้อนรับด้วยความโศกสลดอาลัยเสียตายจาก
 ประชาชนอย่างถ้วนตาม ณ ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง แม้พระภิกษุ
 สงฆ์สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จำนวนหลายร้อยรูป ก็มีเมตตาจิต
 ไปให้การต้อนรับด้วย หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะ
 รัฐมนตรีปัจจุบัน คณะผู้ก่อการ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๕ คณะรัฐมนตรีชุด

สมัยพณ ฯ ท่าน คณะอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ ทหาร
ตำรวจ พ่อค้า คหบดี ประชาชน ก็ได้รับเป็นเจ้าภาพ บำเพ็ญกุศล
อุทิศไปให้พณ ฯ ท่านอยู่ตลอดมาไม่ขาดสาย จนกระทั่งถึงวันสุดท้าย คือ
วันบรรจุนิธิ

ด้วยเหตุนี้ พวกข้าพเจ้าจึงเห็นว่า แม้หากว่าพณ ฯ ท่านจะไปอุปถัมภ์
ณ โถงที่ได้รับความทุกข์ร้อน ผลบุญต่าง ๆ ที่ผู้ทำอุทิศไปให้พณ ฯ
ท่านดังกล่าวแล้ว ย่อมจะเป็นเหตุปัจจัย ช่วยเสริมส่งให้พณ ฯ ท่านได้
พ้นจากความทุกข์ทรมาน ได้ด้วยความสุขเกษมสันต์ ณ โถงหนานั้นแล้ว

หนังสือเล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นด้วยเจตนา ๒ ประการ ประการแรก
ด้วยเจตนาเพื่อให้เป็นสิ่งอนุสรณ์ ในงานบรรจุนิธิแห่งพณ ฯ ท่านผู้มีพระ
คุณคือหลวงข้าพเจ้า ประการที่สอง ด้วยกตัญญูเจตนา เพื่ออุทิศบุญส่วน
ทานมัยและธัมมะเทศนามัย ที่เกิดจากการพิมพ์หนังสือธรรมะนี้ ส่งไปสม
ทบร่วมกับ “ กองบุญนิธิ ” ที่หลายท่านได้ทำคัจฉาอุทิศให้แก่พณ ฯ
ท่านไว้แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้พณ ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ด้วยความ
ซึ่งความเกษมความสุข และสันติ ยิ่งขึ้นไปตลอดนิรันดรกาล

เรื่องในเล่ม

หน้า

- ๑ อุดมคติประจำใจของพล ๆ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม
- ๑ คำนำ
- ๑ รูปภาพ
- ๑ ประวัติ
- ๑. นำเรื่อง ๑
- ๒. คำเตือนก่อนตาย ๓
- ๓. ตายแล้วไปอยู่ที่ไหน ๔
- ๔. ทำบาปอย่างไร ได้ผลอย่างไร ๕
- ๕. ทำบุญอย่างไร ได้ผลอย่างไร ๗
- ๖. เกิด-มา, ตาย-ไป ๕
- ๗. ทำบุญให้คนตาย ๑๓
- ๘. ชาวบ้านกับศาสนาพุทธ ๑๘
- ๙. ทำอย่างไร จึงตกนรก ๒๕
- ๑๐. ทำอย่างไร จึงขึ้นสวรรค์ ๒๖
- ๑๑. ทางไปของคนตาย ๒๖
- ๑๒. การสวดมนต์ในพระไตรปิฎก ๒๗
- ๑๓. ถ้อยคำบางอย่างที่ชาวบ้านควรรู้ ๓๑
- ๑๔. สวรรค์มีหรือไม่ ๕๑
- ๑๕. นรกมีแน่ ๔๔
- ๑๖. ระบบการเกิดของสิ่งมีชีวิต ๕๓

วิปุลสงดามิ ภิกขุ

ชาติ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๔๐
มรณะ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๒

ประวัติ

พจนานานออมพล ออมพลเรือ ออมพลอากาศ แปลก พิบูลสงคราม

๑. ชื่อตัว แปลก ชื่อสกุล พิบูลสงคราม
๒. เกิด ณ วัน ๔^๑/_๓ ค่ำ ปีมะกา ตรงกับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๔๖
๓. สัญชาติไทย บังคับไทย คำสอนพุทธ
๔. ภูมิดำเนาเดิม ตำบลบางเขน อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร
๕. ชื่อบิดา นายชิต ชิตตะสังคะ ชื่อมารดา นางลำอาง ชิตตะสังคะ
๖. ชื่อปู่ นายสง ชิตตะสังคะ ชื่อย่า นางทับ
๗. แรกเข้ารับราชการทหาร เป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๕๒ สอบได้วิชาในโรงเรียนนายร้อยมัธยมได้ชั้น ๓ เป็นที่ ๑๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗
๘. ภูมิดำเนาเดี๋ยวนี้ บ้านเลขที่ ๘ ซอยชิดลม ตำบลสระปทุม อำเภอปทุมวัน พระนคร
๙. ชื่อภริยา ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

มิตรที่เกิดกับท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

๑. พ.อ. อนันต์ พิบูลสงคราม
๒. พต. ร.จ. ประสงค์ พิบูลสงคราม
๓. นางจิววิไล บัณฑิต
๔. นางรัชชัญญะ ปราณีประชาชน
๕. นางพัชรบดินทร์ แพร่อดิศัย
๖. นายนิศัย พิบูลสงคราม

๑๐. ^๕ ขนทะเขียนทหารกองประจำการ

^๕ เมษายน ๓ ^๕ เมษายน ๒๔๕๘

๒๔๕๘

^๕ เครื่องหมาย ท.ย. ๓

ก. ๘๑๖

๑๑. ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศทหาร

๓	พฤศจิกายน ๒๔๕๘	เป็น	ว่าที่ร้อยตรี
๒๓	พฤษภาคม ๒๔๖๐	,,	ร้อยตรี
๒๔	เมษายน ๒๔๖๓	,,	ร้อยโท
๒๐	ตุลาคม ๒๔๗๐	,,	ร้อยเอก
๓๔	พฤษภาคม ๒๔๗๓	,,	พันตรี
๓	เมษายน ๒๔๗๖	,,	พันโท
๓	เมษายน ๒๔๗๗	,,	พันเอก
๒๓	กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘	,,	นาวาเอก
๓๒	มีนาคม ๒๔๗๘	,,	นาวาอากาศเอก
๓	เมษายน ๒๔๘๒	,,	พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี
๒๘	กรกฎาคม ๒๔๘๔	,,	จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ

๑๒. ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์

๗	พฤษภาคม ๒๔๗๒	เป็น	หลวงพิบูลสงคราม	ถ้อยคดีนา ๘๐๐
๔	ธันวาคม ๒๔๘๔	ได้ออกจาก	บรรดาศักดิ์	

๑๓. ตำแหน่ง

- ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๕๒ เป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑ พฤษภาคม ๒๔๕๗ เป็นนักเรียนทำการนายร้อยประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๗
- ๓ สิงหาคม ๒๔๖๒ ประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์
- ๗ สิงหาคม ๒๔๖๒ เป็นนายทหารคนสนิทของผู้บังคับการกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์
- ๑ เมษายน ๒๔๖๔ เป็นนายทหารฝึกหัดราชการแผนกโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- ๒๓ เมษายน ๒๔๖๖ ประจำกรมยุทธศาสตร์ทหารบก
- ๑๓ กรกฎาคม ๒๔๖๖ เป็นผู้ช่วยนายทหารคนสนิทของเจ้ากรมยุทธศาสตร์ทหารบก
- ๑ มีนาคม ๒๔๖๖ ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
- พฤษภาคม ๒๔๖๗ ไปศึกษาวิชาทหารปืนใหญ่เพิ่มเติม และดูการทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส
- ๑ ตุลาคม ๒๔๗๐ ดำเนินการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรและดูการทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส แล้วกลับเข้ารับประจำกรมจเรทหารปืนใหญ่
- ๑๑ เมษายน ๒๔๗๒ เป็นหัวหน้ากองตรวจอากาศสำหรับใช้ทดลองกรมจเรทหารปืนใหญ่
- ๑ เมษายน ๒๔๗๒ ประจำกรมยุทธการทหารบก

๑	พฤศจิกายน ๒๔๗๒	ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
๓	เมษายน ๒๔๗๕	ประจำกรมจเรทหารบก
๓	สิงหาคม ๒๔๗๕	เป็นรองผู้บังคับทหารปืนใหญ่
๓๐	ธันวาคม ๒๔๗๕	เป็นรัฐมนตรี
๓	เมษายน ๒๔๗๖	เป็นรัฐมนตรี
๓๘	มิถุนายน ๒๔๗๖	เป็นรักษาราชการผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ฝ่ายยุทธการ
๒๕	มิถุนายน ๒๔๗๖	เป็นรัฐมนตรี และเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ฝ่ายยุทธการ
๓๖	ธันวาคม ๒๔๗๖	เป็นรัฐมนตรี
๓๒	ธันวาคม ๒๔๗๖	เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก และเป็นรองผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓
๔	เมษายน ๒๔๗๗	เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก แต่ตำแหน่งเดียว
๕๖	เมษายน ๒๔๗๗	เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการแทนปลัดกระทรวงกลาโหม
๕๕	กันยายน ๒๔๗๗	เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก
๓๒	กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรองผู้บัญชาการทหารบก
๓๐	สิงหาคม ๒๔๗๐	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓	ตุลาคม ๒๔๗๑	เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ

๓๖	ธันวาคม	๒๕๗๓	เป็นนายกรัฐมนตรี
๒๐	ธันวาคม	๒๕๗๓	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๕	มกราคม	๒๕๗๓	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๔	กรกฎาคม	๒๕๗๒	เป็นผู้บัญชาการทหารบก
๑๓	พฤศจิกายน	๒๕๗๓	เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชา การทหารบก
๒๗	สิงหาคม	๒๕๗๔	เป็นผู้บัญชาการทหารเรือพิเศษ และผู้ บัญชาการทหารอากาศพิเศษ
๑๒	พฤศจิกายน	๒๕๗๔	เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด
๑๗	พฤศจิกายน	๒๕๗๔	เป็นผู้บัญชาการทหารบก
๑๕	ธันวาคม	๒๕๗๔	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประ เทศ
๑๖	กุมภาพันธ์	๒๕๗๕	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๗	มีนาคม	๒๕๗๕	เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๐	มีนาคม	๒๕๗๕	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่าง ประเทศ
๖	สิงหาคม	๒๕๗๗	ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
๒๔	สิงหาคม	๒๕๗๗	เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

๑๖ ตุลาคม	๒๔๙๙	ออกจากประจำการ เป็นนายทหารกองหนุนไม่มียศ (รับบำนาญ) ดังกัด
		ตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม
๒๕ พฤศจิกายน	๒๔๙๐	เป็นผู้บัญชาการทหารบก
๙ เมษายน	๒๔๙๓	เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๕ เมษายน	๒๔๙๓	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐ เมษายน	๒๔๙๓	กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง
		ผู้บัญชาการทหารบก
๒๕ มิถุนายน	๒๔๙๒	เป็นนายกรัฐมนตรี
๒๙ มิถุนายน	๒๔๙๒	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
		และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๓ ตุลาคม	๒๔๙๒	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒๙ พฤศจิกายน	๒๔๙๔	เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
		กระทรวงกลาโหม ชั่วคราว
๖ ธันวาคม	๒๔๙๔	เป็นนายกรัฐมนตรี
๙ ธันวาคม	๒๔๙๔	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒๔ มีนาคม	๒๔๙๕	เป็นนายกรัฐมนตรี
๒๙ มีนาคม	๒๔๙๕	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
		รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๔ กันยายน	๒๔๙๕	เป็นจเรทหาร
๓๐ ตุลาคม	๒๔๙๖	เป็นจเรทหารทั่วไป
๕ กุมภาพันธ์	๒๔๙๗	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ

3961129652

[๒๑]

- ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๗ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เกษียณราชการ
- ๓๓ กันยายน ๒๔๙๗ พ้นจากตำแหน่งจเรทหารทั่วไป
- ๒ สิงหาคม ๒๔๙๗ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
วัฒนธรรม ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
- ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ๒๐ มีนาคม ๒๕๐๐ เป็นนายกรัฐมนตรี
- ๑๒ กันยายน ๒๕๐๐ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
- ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงสหกรณ์
- ๑๗ กันยายน ๒๕๐๐ ดำรงราชการตำแหน่งงานปลัดกระทรวง
กลาโหม
- ๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ออกจากประจำการเนื่องจากครบเกษียณ
อายุ เป็นนายทหารนอกราชการเพื่อรับ
บำเหน็จบำนาญ ดังกิตติคุณงานปลัดกระ
ทรวงกลาโหม
- ๑ มกราคม ๒๕๐๖ ย้ายประเภทเป็นนายทหารพันราชการ ดัง
กิตติคุณงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๑๔. ตำแหน่งพิเศษ

๑๗	กันยายน	๒๔๗๓	เป็นนายทหารประจำพระองค์ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระ นริศรานุวัดติวงศ์
๒๖	กันยายน	๒๔๗๕	เป็นกรรมการกลางกตาใหม่
๙	ธันวาคม	๒๔๗๖	เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒
๒๑	ธันวาคม	๒๔๗๖	เป็นราชองครักษ์พิเศษ
๒๖	ธันวาคม	๒๔๗๖	เป็นกรรมาธิการบำเหน็จบำนาญและเป็น กรรมการพิจารณางานและการบรรจุข้าราชการ ของกระทรวงพลเรือน
๕	พฤษภาคม	๒๔๗๗	เป็นกรรมการของสภากรรมการรถไฟ
๒๔	พฤศจิกายน	๒๔๗๙	เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๔	พฤศจิกายน	๒๔๘๑	เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๔	มิถุนายน	๒๔๘๒	เป็นศาสตราจารย์วิสามัญมหาวิทยาลัย วิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
๑๓	พฤศจิกายน	๒๔๘๓	เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และเป็นแม่ ทัพบก
๑	เมษายน	๒๔๘๔	เป็นกรรมการสภาอากาศไทย
๒๗	สิงหาคม	๒๔๘๔	เป็นผู้บัญชาการทหารเรือพิเศษ และผู้บัญชา การทหารอากาศพิเศษ
๑๒	พฤศจิกายน	๒๔๘๔	เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด
๑๘	พฤศจิกายน	๒๔๘๔	เป็นแม่ทัพบก

[๒๓]

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕	เป็นประธานกรรมการจัดทำแผนการอุตสาหกรรม
— มีนาคม ๒๔๘๕	เป็นประธานกรรมการจัดทำแผนการอุตสาหกรรม
๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๕	เป็นประธานกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมภาษาไทย
๒๒ พฤษภาคม ๒๔๘๕	เป็นประธานกรรมการพิจารณาการเงินของชาติ
๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๕	เป็นประธานกรรมการสร้างอุตสาหกรรมแห่งชาติและอุตสาหกรรมเคมี
๓ มิถุนายน ๒๔๘๖	เป็นกรรมการสภาภาษาชาติไทย
๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๖	เป็นประธานสภาวิจัยปรากฏการณ์ธรรมชาติ
๖ สิงหาคม ๒๔๘๗	เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด
๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๙	เป็นผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๓๐ เมษายน ๒๔๘๙	เป็นนายทหารพิเศษประจำกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ
๗ ตุลาคม ๒๔๘๙	เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๙	เป็นสมาชิกวุฒิสภา
๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๙	เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

- ๓๑ ตุลาคม ๒๔๘๒ เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๒๒ ตุลาคม ๒๔๘๔ เป็นตํานายกกิตติมศักดิ์ ในคณะตุกเดื่อ
แห่งชาติ
- ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ เป็นตํานายกตํานายผู้แทนราษฎรประเภท ๒
- ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕ เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรม
แห่งชาติ
- ๘ มิถุนายน ๒๔๘๕ เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๘๕ เป็นตํานายผู้เห็นในการตั้งเชอพระบรมราช
วงศ์ ในวันสมเด็จเจ้าสุทนต์เจ้าฟ้า
วชิราลงกรณ์ ประสูติ
- ๘ มิถุนายน ๒๔๘๗ เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ต่อไป
- ๔ กรกฎาคม ๒๔๘๗ เป็นประธานกรรมการสภาเศรษฐกิจการ
พานิชในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ
- ๓๘ กันยายน ๒๔๘๗ เป็นประธานกรรมการจัดที่ดินเพื่อความ
เป็นธรรมแก่สังคม
- ๒๐ มิถุนายน ๒๔๘๗ เป็นนายกองใหญ่ กองอำนวยการรักษาดินแดน
- ๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๗ พ้นจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ เนื่องจากกราบถวายบังคม
ลาออก
- ๑๐ กันยายน ๒๔๘๗ เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรม
แห่งชาติ

๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๘	เป็นนายทหารพิเศษประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์
๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๘	ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘ มิถุนายน ๒๕๐๐	เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการสภากว๊านธรรมแห่งชาติ
๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๐	พ้นจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๕. ไปราชการทัณฑ์

๑. ไปราชการส่งนามในกรณีพิพาทชายแดนด้านอินโดจีนฝรั่งเศส
๒. ไปราชการส่งนามในกรณีผูกเงินตราสงครามมหาเอเชียบูรพา

๑๖. ความชอบพิเศษ

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๕ ได้เป็นหัวหน้าผู้หนึ่งในคณะราษฎร ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ

๑๗. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ (ไทย)

๒ ธันวาคม ๒๔๕๔	เหรียญบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ ๖
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘	เหรียญบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ ๗
๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๒	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๓	เหรียญจักรมาตา

๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๔	จตุรตถาภรณ์มงกุฎไทย
๒๗ มีนาคม ๒๔๗๔	เหรียญที่ระลึกงานฉลองพระมหานคร
๒๓ กันยายน ๒๔๗๗	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๗	เหรียญคุชฌีมาตา เข็มราชการแผ่นดิน
๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๐	มหาฉัตรมงกุฎ
๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๑	เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๘ ชั้นที่ ๓
๒๒ มิถุนายน ๒๔๘๓	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
๗ เมษายน ๒๔๘๔	เหรียญชัยสมรภูมิ (ในกรณีพิพาทกับ อินโดจีน)
๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๔	นพรัตนราชวราภรณ์
๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๔	ปถมจุตจอมเกล้า พร้อมด้วยสายสร้อย ทองคำ
๒๗ มีนาคม ๒๔๘๕	รัตนวราภรณ์
๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๖	เหรียญช่วยราชการเขตภายใน (กรณีฉุกเฉิน นครหลวงสงครามมหาเอเชียบูรพา)
๓๐ กรกฎาคม ๒๔๘๖	เหรียญชัยสมรภูมิ (กรณีฉุกเฉินนครหลวง สงครามมหาเอเชียบูรพา)
๘ ธันวาคม ๒๔๘๖	เหรียญคุชฌีมาตา เข็มศิลปวิทยา
๒๕ เมษายน ๒๔๘๗	เหรียญกล้าหาญ (ในกรณีฉุกเฉินนครหลวง สงครามมหาเอเชียบูรพา)
๒๓ มกราคม ๒๔๘๖	เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๘ ชั้นที่ ๓
๑๔ มิถุนายน ๒๕๐๐	เหรียญราชการชายแดน

๑๘. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ต่างประเทศ

๓	พฤษภาคม ๒๔๘๐	ดาวภาคชาดเยอรมัน
๒	ตุลาคม ๒๔๘๐	เครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎอิตาลีชั้น
ที่ ๑ สมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลีพระราชทาน
๒	ธันวาคม ๒๔๘๑	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เซนต์มอร์ดี และ
เซนต์ลาซาร์ สมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลี
พระราชทาน
๘	มีนาคม ๒๔๘๑	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรังด์ครวซ์ เดอ
ดา เดยอง คอนเนอร์ ประธานาธิบดีแห่ง
มหาชนรัฐฝรั่งเศสให้
๒๗	พฤศจิกายน ๒๔๘๒	ไวซิงชัน ชั้นที่ ๑ สมเด็จพระจักรพรรดิ
ญี่ปุ่นพระราชทาน
๒	ธันวาคม ๒๔๘๒	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เซนต์ไมเกิ้ล และ
เซนต์ยอร์ช ชั้น ๑ พระเจ้ากรุงอังกฤษ
พระราชทาน
๒๘	กุมภาพันธ์ ๒๔๘๒	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ คอยต์เซนฮาด
เดอวี ชั้น ๑ ท่านพ่หเรอร์ และนายก
รัฐมนตรีแห่งไรชเยอรมันให้
๒๕	กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕	กยอกยัคซึ ชั้นสูงสุด ประดับคอกกีร์ สม
เด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นพระราชทาน

๗ เมษายน	๒๔๘๖	ออร์ เคอร์ ออฟ มิดิตารี เมอริค ชั้นที่ ๓ รัฐบาลแห่งประเทศสเปนให้
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	ดึกาคูนา ชั้นที่ ๑ ของประเทศฟิลิปปีนส์
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	ดีเยียน ออฟ เมอริค ชั้นสูงสุดของประเทศ สหรัฐอเมริกา
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	เดโอโปตต์ ชั้นที่ ๑ ของประเทศเบลเยียม
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	เนเคอะตันเดอะ เดอว์ ชั้นที่ ๑ ของประเทศ เนเธอร์แลนด์
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	บุนเคต์ เรมุปลิก คอชตันค์ ชั้นที่ ๑ ของ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	เมริโต เดตตา เวพูตีกา ชั้นที่ ๑ ของ ประเทศอิตาลี
๕ สิงหาคม	๒๔๘๘	คานบรอก ชั้นที่ ๑ ของประเทศเดนมาร์ก
๑๖ สิงหาคม	๒๔๘๘	ด้านข้างร่วมชาว ชั้นที่ ๑ ของประเทศดาว
๑๗ มกราคม	๒๔๘๘	อรรคมหาสิริสุธรรมา ของรัฐบาลพม่า

ประวัตินี้ จาก—กองกำลังพล
กรมเสมียนตรา กระทรวงกลาโหม

นำเรื่อง

พระโคตมปฏิภ — เป็นชื่อหนังสือที่ประมวลไว้ซึ่งคำสอนอันบริสุทธิ
ของพระพุทธเจ้าผู้ให้กำเนิดศาสนาพุทธ นอกจากจะบรรจุไว้ซึ่งคำสอนอัน
บริสุทธิของพระพุทธเจ้าแล้ว ยังมีคำสอนของพระอรหันต์ทั้งหลายรวม
อยู่ด้วย นอกจากนี้ยังมีบทสนทนาระหว่างพระพุทธเจ้ากับเทวดาและ
บุคคลอื่น ๆ อีกบรรจุรวมอยู่ด้วย

หลักศาสนาพุทธทั้งหมด หรืออีกนัยหนึ่งคำสอนอันบริสุทธิเที่ยงแท้
ของพระพุทธเจ้าทั้งหมด เดิมทีเดียวคือในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์
อยู่ไม่ได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มหนังสือไว้ เพราะพระอรหันต์สาวกของ
พระพุทธเจ้าแต่ละองค์พระพุทธเจ้าเอง สามารถจำพระธรรมวินัยไว้ในสมอง
ได้ทั้งหมด เพราะว่าสมองของพระอรหันต์นั้นพิเศษกว่าสมองสามัญชน

ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๕๓๓ คือหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้
๕๓๓ ปี พระอรหันต์สาวกก็มีเหตุอยู่ประมาณน้อย พระอรหันต์ทั้งหลาย
นั้นมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ค่อยไปภายในห้าปีข้างหน้าจะมีสติปัญญา
เสื่อมลง ไม่สามารถจะท่องจำพระธรรมวินัยได้ทั้งหมด ฉะนั้น พระ
อรหันต์ทั้งหลายนั้นจึงมีมติร่วมกันว่า สมควรจารึกพระธรรมคำสอนของ
พระพุทธเจ้าทั้งหมดลงในใบลาน (สมัยนั้นคงยังไม่มีการดาษาใช้และเครื่อง
พิมพ์ก็คงไม่มี)

การจดจารึกคำสอนอันบริสุทธิของพระพุทธเจ้าเป็นครั้งแรกนี้ คณะผู้จัดทำเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ประชุมกระทำกันที่ อาโวกเตนส์ถานมตเตชนบท ประเทศลังกา พระอรหันต์ชื่อ “รักขิตะ” เป็นประธาน พระเจ้าวิฆฏคามณียะพระเจ้าแผ่นดินแห่งประเทศลังกา เป็นผู้ถวายพระบรมราชาูปถัมภ์ในการประชุมจารึกพระธรรมวินัยครั้งแรกนี้

สำหรับหนังสือ พระไตรปิฎก ในประเทศไทยเรา เราได้ค้นฉบับมาจากประเทศลังกา ขณะนั้นพิมพ์เป็น ๒ ภาษา คือภาษาบาลีกับภาษาไทย ฉบับภาษาบาลีมี ๔๕ เล่ม (เล่มขนาด ๘ หน้ายก) ฉบับภาษาไทยคือแปลจากภาษาบาลีมี ๘๐ เล่ม (เล่มขนาด ๘ หน้ายก)

ถ้าพวกเราเชื่อตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ตามที่ปรากฏในบันทึกที่ ๒-๑-๘ ในหน้า ๓๗๘ แห่งพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีเล่มที่ ๓๐ ซึ่งมีใจความว่า “โย โว อานนท มยา ธมฺโม จ วินโย จ เทสิโต ปญฺญตฺโต โส โว มมจฺเจน สตุถา” ซึ่งแปลเป็นใจความตามภาษาไทยว่า “ดูก่อนอานนท์ ธรรมและวินัย ที่ฉันแสดงแล้ว บัญญัติแล้ว แก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้นแหละ คือ พระคำสัตยาของพวกเธอทั้งหลาย ในเมื่อฉันจากไปแล้ว”

โดยนัยแห่งคำสอนนี้ หนังสือพระไตรปิฎก คือ พระคำสัตยาของพวกเรา ผู้นับถือคำสอนพุทธในบัดนี้ เพราะหนังสือพระไตรปิฎกเป็นหนังสือที่ประมวลไว้ซึ่งพระธรรมและวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแล้วและทรงบัญญัติไว้แล้ว ฉะนั้นควรหรือไม่ที่ผู้นับถือคำสอนพุทธที่แท้จริงจะพึงนับถือและเชื่อถือคำสอนของพระพุทธเจ้า ตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎก ?

คำเตือนก่อนตาย

พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า :-

“ทุกคนต้องตาย
 เพราะว่ามีชีวิต สุดแต่ตาย
 ทุกคน ตายแล้ว ต้องไปตามยถากรรม
 คือไปตามผลบุญ ผลบาปที่ตนทำได้

คนที่ทำบาปไว้ -

ไปเกิดเป็นสัตว์นรก, สัตว์เดรัจฉาน, เปนคน,

คนที่ทำบุญไว้ -

ไปเกิดเป็นมนุษย์, เป็นเทวดา,”

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๑๔๒)

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้อีกว่า :-

“ข้าว ทรัพย์สิน เงิน ทอง ของที่หยิบถือได้อย่างอื่น ๆ
 บรรดาที่มีอยู่
 บริวาร เจ้านาย ลูกน้อง คนใช้ เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง
 คนตาย - จะถือของ และ จะพาคน ทั้งหมดนั้น ไปด้วย
 ไม่ได้

ของทั้งหมด ! คนทั้งหมด ! ต้องทิ้งไว้ในโลกนี้
 บุญอันใด บาปอันใด ที่เขาทำได้ด้วยกาย วาจา ใจ
 บุญนั้นนั้น บาปนั้นนั้น เท่านั้นแหละ เป็นของเขา
 เขาพามันไปได้

และบุญ -- บาป อันนั้น เป็นสิ่งที่ตามคิด (วิญญาน) เขา
ไปได้

เหมือนเงาที่ตามคิดตัวคนไปได้”

(หลักฐาน--พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๑๓๕)

ตายแล้วไปอยู่ที่ไหน ?

๑. พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ ตายแล้ว ไม่เกิดอีกต่อไป

(หลักฐาน--พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๓๑)

๒. คนที่ทำความดี (สุจริตกรรม) มากเสมอ ถ้าปรารถนา
จะไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสักคโลก คือโลกสวรรค์ ๖ ชั้นหรือเป็นพรหม
ตายแล้วย่อมไปเกิดเป็นเทวดา อยู่ในโลกสวรรค์ชั้นที่ปรารถนา

(หลักฐาน--พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒๕-๕๒๗)

๓. คนที่ทำความดีเสมอ ถ้าปรารถนาจะไปเกิดเป็นรุกขเทวดา
(เทวดาที่สถิตอยู่ตามต้นไม้) ตายแล้วย่อมไปเกิดเป็นรุกขเทวดา สถิต
อยู่ตามต้นไม้ที่ร่มรื่นหอม

(หลักฐาน--พระไตรปิฎก เล่ม ๑๗ หน้า ๓๐๘)

๔. คนที่ทำความดีเสมอ ถ้าปรารถนาจะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์
ในตระกูลกษัตริย์หรือราชวงศ์ที่มั่งคั่งร่ำรวย ตายแล้วย่อมกลับมาเกิดเป็น
มนุษย์อยู่ในมนุษย์โลกอีก

(หลักฐาน--พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒๕)

๕. คนที่ทำความชั่ว (ทุจริต) มากเสมอ คายแล้วไปเกิดเป็น
สัตว์นรกขุมใดขุมหนึ่งในนรก ๘ ขุม อยู่ในยมโลกคือโลกนรก

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒๐)

๖. คนที่ทำความชั่วมาก คายแล้วไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน อยู่
ในมนุษย์โลก

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒๐)

๗. คนที่ทำความชั่ว คายแล้วไปเกิดเป็นเปรต อยู่ในยมโลก
บ้าง อยู่ในมนุษย์โลกบ้าง (เปรตที่อาศัยอยู่ในโลกมนุษย์ พระพุทธเจ้า
และพระโมคคัลลานะ เคยเห็นที่อินเดียมัยโน้น)

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒๐)

๘. คนที่รักษาศีลอุโบสถ คือรักษาคัด ๘ ข้อ ตลอดวันและ
ตลอดคืนในวันพระ คายแล้วไปเกิดเป็นเทวดา อยู่ในโลกสวรรค์

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๒๗๓-๒๗๕)

ทำบาปอย่างไร ได้ผลอย่างไร

๑. ช่างคน ช่างสัตว์เดรัจฉาน คายไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็น
เปรต เป็นสัตว์นรกอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่เป็นอย่างไรทั้งสามอย่างนั้น
ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ต้องอายุสั้น

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๗)

๒. ทำร้าย เบียดเบียน ช่มเหง แก่ถึงคนแก่ดัดดี ตายไปเป็น
สัตว์เดรัจฉาน เป็นเปรต เป็นสัตว์นรก หากไม่เป็นเช่นนั้น กลับมา
เกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีโรคภัยไข้เจ็บมาก

(หลักฐาน-พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๔)

๓. คนเจ้าโมโหโหด พยาบาทปองร้ายคนอื่น ตายไปเกิดเป็น
สัตว์เดรัจฉาน สัตว์นรก เปรต อย่างใดอย่างหนึ่ง หากไม่ไปเกิดเป็น
อย่างนั้น กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีผิวพรรณหมองคล้ำ ไม่
ผ่องใส เป็นโรคผิวหนังต่าง ๆ

(หลักฐาน-พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๕)

๔. คนที่มีจิตใจจืดจางริษยาคนอื่น ตายไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน
นรก เปรต อย่างใดอย่างหนึ่ง หากไม่ไปเกิดเป็นอย่างนั้น กลับมาเกิด
เป็นมนุษย์ ย่อมมียศศักดิ์น้อย เป็นข้าราชการทหาร คำรวจ ยศมักจะ
ไม่ค่อยขึ้น ถ้าเป็นคนธรรมดาที่ไม่มีใครยกย่องนับหน้าถือตา

(หลักฐาน-พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๐)

๕. คนที่ไม่ให้ ข้าว น้ำ ผ้า ยานพาหนะ ร่ม รองเท้า ดอก
ไม้ รูป ตะปู ยาดีฟัน เครื่องนอน เครื่องรองนั่ง สถานที่อยู่อาศัย
ตะเกียง โคมไฟ แก้วพระสังข์หรือพราหมณ์ ตายไปแล้วย่อมตกนรก
เป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นเปรต อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น กลับ
มาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนยากจนคนแค่น ขาดแคลนสิ่งต่าง ๆ ดัง
กล่าวแล้ว

(หลักฐาน-พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๑)

๖. คนที่แข็งกระด้าง เย่อหยิ่งมีทิชฐีมานะเกินไป ไม่ไหว ไม่เคารพ ไม่นับถือ ไม่บูชา ผู้ที่ควรไหว ผู้ที่ควรเคารพ ผู้ที่ควรนับถือ ผู้ที่ควรบูชา คายไปแต่ย่อมนกนรก เป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นเปรตอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ประสพผลกรรมอย่างนั้น กัดขึ้นมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนเกิดในตระกูลต่ำค้อย

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔๒)

๗. คนที่ไม่เคยเข้าไปถามพระสงฆ์หรือพราหมณ์เลยว่า อะไรเป็นความดี? อะไรเป็นความชั่ว? ทำอย่างใดมีโทษ? ทำอย่างใดไม่มีโทษ? กรรมอย่างใดควรทำ? กรรมอย่างใดไม่ควรทำ? ทำอย่างใดจึงจะได้รับทุกข์ตลอดกาลนาน? ทำอย่างใดจึงจะได้รับความสุขตลอดกาลนาน? คนอย่างนั้นคายนย่อมนกนรก เป็นสัตว์เดรัจฉาน หรือเป็นเปรตอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น กัดขึ้นมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีปัญญาอ่อน หัวทึบ สมองไม่ดี โง่เขลา

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔๓)

ทำบุญอย่างไร ได้ผลอย่างไร

๑. ไม่ว่าคน ไม่ว่าสัตว์ คายไปเกิดในสวรรค์ หากไม่ไปเกิดในสวรรค์ กัดขึ้นมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีอายุยืนยาว

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๗)

๒. ไม่ทำร้าย ไม่เบียดเบียน ไม่ข่มเหง ไม่รังแก ไม่แก้งคน
และสัตว์ ตายไปเกิดในสวรรค์ หากไม่เป็นเช่นนั้น กลับมาเกิดเป็น
มนุษย์ ย่อมเป็นคนมีโรคภัยไข้เจ็บน้อย มีสุขภาพพละทานามัยแข็งแรงดี

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๕)

๓. ไม่โมโหโทโส ไม่พยายามปกป้องร้ายใคร ตายไปเกิดใน
สวรรค์ ถ้าไม่เป็นเช่นนั้น กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีผิวพรรณ
สวยงาม ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีรูปร่างสวยงาม คนเห็นรักใคร่ชอบใจ

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๕-๓๘๐)

๔. คนไม่อิจฉาริษยากคนอื่น ตายไปเกิดในสวรรค์ ถ้าไม่เป็น
เช่นนั้นกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนมียศศักดิ์สูงส่ง ไม่ว่าจะ
พระสงฆ์ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ก็ย่อมได้รับการเกื้อหนุนด้วย
ขนดั่งเรื่อย ๆ ถ้าเป็นคนธรรมดาที่ย่อมได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น
จะไปไหนมีคนต้อนรับขับสู้เป็นอย่างดี

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๐)

๕. คนที่ถวายเป็นทาน ข้าว น้ำ ผ้า ยานพาหนะ รม รongเท้า ดอกไม้
ธูป กระจับปี่ ยาส์ฟัน เครื่องนอนเครื่องรองนั่ง สถานที่อยู่อาศัย ตะเกียง
โคมไฟ แก้วพระสงฆ์หรือพราหมณ์ ตายแล้วไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ใน
สวรรค์ ถ้าไม่ได้รับผลอย่างนั้น กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ย่อมเป็นคนมีกั
ตัมบูรณ์ด้วยของกินของใช้ต่าง ๆ

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๑)

๖. คนที่ไม่แข็งกระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง ไม่มีทิษฐิมานะ ทำการให้
 เคารพ นับถือ บูชา ผู้ที่ควรให้ ควรเคารพ ควรนับถือ ควรบูชา
 ตายไปย่อมเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสวรรค์ ถ้าไม่ได้รับผลอย่างนั้น กัดบมา
 เกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเกิดในตระกูลสูงในตระกูลที่ดีมีชัย

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔๓)

๗. คนที่เข้าไปถามปัญหากับพระสงฆ์หรือพราหมณ์ว่า สิ่งใดดี ?
 สิ่งใดชั่ว ? ทำอย่างใดมีผลดีมีโทษ ? ทำอย่างใดไม่มีผลดีไม่มีโทษ ?
 กรรมอย่างใดควรทำ ? กรรมอย่างใดไม่ควรทำ ? ทำอย่างใดจึงจะได้
 รับความทุกข์ ? ทำอย่างใดจึงจะได้รับความสุข ? คนอย่างนั้นตายแล้ว
 ย่อมไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสวรรค์ หากไม่ได้รับผลอย่างนั้น กัดบมาเกิด
 เป็นมนุษย์ ย่อมมีปัญญาดี มีสมองดี มีปฏิภาณไหวพริบดี

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔๔)

เกิด—มา, ตาย—ไป,

บรรดาคนที่เกิดมาในโลกันและตายไปจากโลกัน พระพุทธเจ้าทรง
 วิจัยดูตามพฤติการณ์และความเป็นไปที่แท้จริง ทั้งในทางเกิดมาและใน
 ทางตายไปแล้ว ทรงพบความจริงว่าบรรดาคนทุกคนที่เกิดมาและตายไป
 ไม่ว่าคนมี คนจน คนใหญ่โต หรือคนผู้น้อย ๆ ด.๑. เมื่อว่ากันตาม
 พฤติกรรมที่เกิดมา และตายไป แบ่งได้เป็น ๔ ประเภท คือ:—

๑. เกิดมาชั่ว — ตายไปชั่ว
๒. เกิดมาชั่ว — ตายไปดี
๓. เกิดมาดี — ตายไปชั่ว
๔. เกิดมาดี — ตายไปดี

๑. เกิดมาชั่ว—ตายไปชั่ว

บุคคลประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่เกิดในตระกูลชากจน ขาดแคลนอาหารและเครื่องนุ่งห่ม มีผิวพรรณเศร้าหมอง รูปร่างไม่สวยงาม มีโรคภัยไข้เจ็บมาก มีร่างกายไม่สมบูรณ์ ไม่ค่อยจะได้อาหาร เสื้อผ้า ยานพาหนะ เครื่องประดับ เครื่องสำอาง ที่อยู่อาศัย แสงสว่าง เมื่อมีชีวิตอยู่ก็ทำแต่ความชั่ว ประพฤติทุจริตทั้งทางกายทางวาจา และทางใจ

เมื่อตายไปจึงไปตกนรกบ้าง ไปเกิดเป็นเปรตบ้าง ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง

อย่างนี้เรียกว่า “เกิดมาชั่ว—ตายไปชั่ว”

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ หน้า ๓๓๖)

๒. เกิดมาชั่ว—ตายไปดี

บุคคลประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่เกิดมาในตระกูลที่ยากจนข้นแค้นแสนเข็ญ อย่างบุคคลประเภทที่หนึ่ง มีผิวพรรณร่างกายโรคภัยความเป็นอยู่ เช่นเดียวกับบุคคลประเภทที่หนึ่งทุกประการ

แต่เมื่อมีชีวิตอยู่ในโลก เขาดำเนินชีวิตได้กับตัวได้ มุ่งสร้างแต่ความดีงาม ประพฤติแต่กรรมที่สุจริต ทั้งกาย วาจา และใจ

เมื่อตายไปเขาได้ไปเกิดเป็นเทวดาบ้าง ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พูนสุขบ้าง

อย่างนี้เรียกว่า “เกิดมาชั่ว—ตายไปได้”

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๓๓๖)

๓. เกิดมาดี—ตายไปชั่ว

บุคคลประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่เกิดมาในตระกูลสูง ในตระกูลที่ดี ในตระกูลที่ร่ำรวยสมบูรณ์ด้วยสมบัติหลายสิ่งหลายอย่าง รูปร่างสวยงามชวนมองน่าใจ ผิวพรรณเกลี้ยงเกลา มีอาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้า ยานพาหนะรถเรือ เครื่องสำอาง เครื่องแต่งตัว บ้านเรือนที่อยู่อาศัย แสงไฟพร้อมเพรียงบริบูรณ์ไม่ขาดแคลน

แต่เมื่อมีชีวิตอยู่ เขาลืมตัว ไม่รู้ว่าที่เกิดมาดีเกิดมาสบายอย่างนั้นนั้นเป็นผลจากบุญเก่า เขาทำแต่ความชั่วประกอบกรรมทุจริตผิดศีลธรรม

เมื่อตายไป เขาไปตกนรกบ้าง ไปเกิดเป็นเปรตบ้าง กลับมาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง

อย่างนี้เรียกว่า “เกิดมาดี—ตายไปชั่ว”

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๓๓๗)

๔. เกิดมาดี—ตายไปดี

บุคคลประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่เกิดมาในตระกูลสูงในตระกูลที่ดีในตระกูลที่ร่ำรวย สัมบูรณ์ด้วยสมบัติ มีรูปร่าง ฐานะความเป็นอยู่เช่นเดียวกับบุคคลประเภทที่สามนั้น

แต่เมื่อมีชีวิตอยู่เขาไม่ลุ่มดัว เขารู้ว่าที่เขาเกิดมามีความสบาย มีความสมบูรณ์อย่างนั้นเป็นผลของบุญเก่า เขาจึงสร้างสมทำความดี ประพฤติสุจริตตามหลักศีลธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ มีจิตเมตตา ช่วยเหลือสงเคราะห์คนที่ควรสงเคราะห์ ไม่คดโกง ไม่ข่มเหง ไม่ทำร้ายใคร ๆ ๑ ๓ ๖

เมื่อตายไปเขาจึงได้ไปเกิดในสวรรค์บ้าง ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ด้วยสมบัติ มีรูปร่าง ฐานะ ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าชาติก่อนบ้าง

อย่างนี้เรียกว่า “เกิดมาดี—ตายไปดี”

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๑๓๘)

เกิดมาชั่ว — นำเห็นใจ และตายไปชั่ว — นำส่งสาร

เกิดมาชั่ว — นำเห็นใจ เมื่อตายไปดี — นำสวรรค์วิญ

เกิดมาดี — นำดีใจ แต่ตายไปชั่ว — นำส่งสาร

เกิดมาดี — นำดีใจ และตายไปดี — นำสวรรค์วิญ

(นอกพระไตรปิฎก)

ทำบุญให้คนตาย

การทำบุญให้คนตาย คนที่มีความฉลาดน้อยมักเข้าใจว่าเป็นการทำตามประเพณี ซึ่งอันที่จริงการทำบุญให้คนตายนั้นมิใช่เป็นการทำตามประเพณี แต่เป็นการทำตามหลักศาสนาพุทธ ตามที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ซึ่งปรากฏอยู่ในบันทึกที่ ๑๗ หน้า ๑๐ ของพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕

ทำไมจึงต้องทำบุญให้คนตาย ก็เพราะว่าผู้ที่ตายไปแล้ว ถ้าไปเกิดเป็นเปรตอยู่ในเปตะโลก จะมีความทุกข์ทรมานพ้นจากความเป็นเปรตก็เพราะบุญกุศลที่ญาติมิตรพ่อแม่หรือลูกของตนทำอุทิศไปให้จากโลกนี้ ในเปตะโลกนั้น ชาวโลกคือเปรตดำรงชีพอยู่ได้ด้วยบุญกุศลที่คนอยู่ในโลกนี้ทำอุทิศไปให้ ในเปตะโลกนั้น พระพุทธเจ้าทรงบอกว่า ไม่มีการทำไรไถนา ไม่มีการค้าขาย เหมือนในมนุษย์โลกนี้ ฉะนั้น พวกเปรตจึงไม่มีข้าวปลาอาหารกิน ไม่มีเงินทองใช้ พวกเขาอยู่ได้ด้วยกรรมกินน้ำเดือดน้ำหนองของตัวเองและเป็นอยู่ได้ด้วยบุญกุศลที่คนอุทิศไปให้ ตามคัมภีร์กล่าวหาว่าอาหารเครื่องดื่มที่คนทำบุญอุทิศไปให้พวกเปรตนั้น ได้กลายเป็นอาหารและเครื่องดื่มทิพย์สำหรับเปรตนั้น ส่วนเสื้อผ้าที่คนทำบุญกับพระสงฆ์อุทิศไปให้เปรตนั้น เสื้อผ้านั้นก็กลายเป็นผ้าทิพย์สำหรับเปรตนั้นนุ่มห่มใช้สอย

การทำบุญนั้นก็เหมือนกับการทำนา การทำนานั้น ๑. ต้องมีเนื้อที่นาดี ๒. ต้องมีชาวปลุกดี ๓. ต้องมีคนทำที่เข้าใจทำดี

การทำบุญนั้น ๑. ต้องมีเนื้อหา คือผู้รองรับการทำบุญนั้น ซึ่งได้แก่พระสงฆ์ ๒. ต้องมีสิ่งของที่จะทำดี ๓. ต้องมีผู้ที่เข้าใจทำดี

หน้าดี — ขำปลุกดี — คนทำดี — ทำนาแฉวกได้ผลดี

ผู้รับรองการทำบุญดี — ตั้งของที่ถวายดี — ผู้ทำเข้าใจทำดี — ทำบุญ
แฉวกยอมได้ผลดี

พระสงฆ์เป็นผู้เป็นเนอานาบุญที่ดี คือพระสงฆ์ผู้มั่งคั่งบริสุทธ์ มีกา
รประพฤติปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ภาวะ มีการทำหน้าที่ของพระสงฆ์
สาวกที่ดี

ตั้งของที่ถวายดีหมายถึงดีโดยไม่เสียอย่างหนึ่ง ดีโดยหามาได้
ด้วยความสุจริตมิได้ลักขโมยใครเขามาอีกอย่างหนึ่ง

ผู้ทำดี คือตั้งใจทำจริง ๆ ก่อนจะถวายก็ตั้งใจ ถวายก็ตั้งใจ
ถวายแฉวกยังไม่เสียใจ ไม่รู้สึกเสียตาย ต้องตั้งใจรับสั่ง ตั้งใจฟังพระ
สวดมนต์ ตั้งใจกรวดน้ำอุทิศไปให้ผู้ตาย ผู้ทำบุญบางคนที่ไม่เข้าใจใน
การทำบุญ มักจะตะเลง เพิกเฉย ทอดทิ้ง ไม่ตั้งใจในการรับสั่งฟังพระ
สวดมนต์ และการกรวดน้ำอุทิศไปให้ผู้ตาย อย่างนี้—จะเอาบุญที่ไหน
บุญอะไร อุทิศไปให้คนตายเล่า ?

คงจะได้บุญจากการถวายอาหารคาวหวาน หรือเครื่องไทยธรรม
คือตั้งของสำหรับถวายพระเท่านั้นกระมัง ? แต่เจ้าภาพผู้ทำบางคนก็มีได้
ประเคนถวายด้วยตัวเองเสียอีก—อย่างนี้ จะเอาบุญอะไร บุญที่ไหน อุทิศ
ไปให้คนตายเล่า ?

ตั้งใจรับสั่ง รักษาจิตเพียงชั่วระยะหนึ่ง ตั้งใจฟังพระสวดมนต์เพียง
ชั่วระยะหนึ่ง ตั้งใจถวายอาหารคาวหวานเครื่องคัมแก่พระสงฆ์ ตั้งใจตั้ง
จิตกรวดน้ำอุทิศไปให้คนตาย เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง

อย่างหนึ่ง เป็นการทำบุญตะ เสร็จแล้วก็จะได้นอมจิตอุทิศบุญนั้น
ไปให้ผู้ตายสัมคงเจตนาของตน

อนึ่ง การถวายอาหารคาวหวาน เครื่องดื่ม ดั่งของแก่พระสงฆ์
ก็เป็นบุญอย่างหนึ่ง

เราเอาบุญเหล่านั้น อุทิศไปให้คนตาย เพื่อให้คนตายมีความ
สุขสบายในโลกที่เขาไปเกิดอยู่นั้น

การกรวดน้ำ หรือการอุทิศบุญให้ผู้ตายนั้น คือการตั้งใจว่า “บุญ
ที่ทำในวันนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศให้...ผู้ล่วงลับไปแล้ว” จะมน้ำหรือไม่มี
ก็ได้ จะว่าเป็นภาษามาคัด ว่า “อิหัง โว ฌาตึนัง โหตุ สุขิตา
โหนตุ ฌาตะโย” (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๑๐) ก็ได้ หรือ
จะว่าเป็นภาษาไทยโดยใจความข้างต้นนั้นก็ได้

ดั่งของที่จะให้ถวายให้ทานในการทำบุญนั้น ตามที่ปรากฏในพระ
ไตรปิฎก เล่ม ๔ หน้า ๒๘๔ มีดังนี้

๑. อาหารคาวหวาน
๒. น้ำ เครื่องดื่ม
๓. ผ้า เช่น กระจับ จีวร ผ้าเช็ดตัว
๔. ยานพาหนะ เช่น รถม รถมเท้า รถ เรือ
๕. ดอกไม้
๖. รูป
๗. กระจับ ยาดีพัน
๘. เครื่องทนอน เช่น เตื่อ หมอน ผ้าห่มนอน

๘. ที่อยู่อาศัย

๑๐. เทียน ตะเกียง น้ำมัน โคมไฟ

การทำบุญตามหลักคำสอนพระพุทธมี ๑๐ วิธี คือ—

๑. ถวายอาหารคาวหวาน และสิ่งของอย่างอื่น ๆ ฯลฯ
๒. รักษาศีล
๓. อบรมจิตใจ เช่นฟังพระสวดมนต์ ทำกัมมัฏฐาน วิปัสสนา
๔. แสดงอาการภริยาสุภาพอ่อนน้อมต่อผู้ที่ควรเคารพนับถือ
๕. ขวนขวายช่วยเหลือทำกิจการที่ดั่งงาม
๖. ให้ส่วนบุญแก่ผู้อื่น
๗. อนุโมทนาส่วนบุญ คือร่วมทำบุญกับคนอื่น
๘. ฟังธรรม ฟังเทศน์ ฟังปาฐกถา ฟังอภิปราย ศึกษาทางธรรม อ่านหนังสือทางธรรม
๙. ถอนธรรมะ พิมพ์หนังสือธรรมะแจก
๑๐. ทำความเห็นให้ตรงตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

(วิธีทำบุญ ข้อ ๑—๓ มีปรากฏในพระไตรปิฎก เต็ม ๒๕ หน้า ๒๗๐ เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรง ส่วนวิธีทำบุญข้อที่ ๔—๑๐ ยังค้นหาหลักฐานในพระไตรปิฎกไม่พบ พบแต่หลักฐานในหนังสือตำนานทางคำสอนพุทธเดิมนั้น ผู้ใดค้นพบหลักฐานในพระไตรปิฎก กรุณาโปรดบอกด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง)

ถ้าจะถามว่า “การทำบุญทำทานอุทิศให้คนตาย ซึ่งประชาชนชาวพุทธไทยนิยมทำกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ผู้ตายจะได้รับผลบุญผลทานนั้นหรือไม่?

ขอตอบ ตามหลักที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๒๙๐--๒๙๒ ว่า

๑. ถ้าผู้ตายไปเกิดในนรก ไม่ได้รับผลบุญทานนั้น
๒. ถ้าผู้ตายไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ไม่ได้รับผลบุญทานนั้น
๓. ถ้าผู้ตายไปเกิดเป็นมนุษย์ ไม่ได้รับ
๔. ถ้าผู้ตายไปเกิดเป็นเปรต ก็ได้รับผลบุญทานนั้น

สรุปว่า ๑. ถ้าผู้ตายที่เราตั้งใจทำบุญอุทิศไปให้มัน ไปเกิดในนรก ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ไปเกิดเป็นมนุษย์ ไปเกิดเป็นเทวดา ผู้ตายนั้น ย่อมไม่ได้รับผลบุญทานนั้น

๒. ถ้าผู้ตายไปเกิดเป็นเปรต ย่อมได้รับผลบุญทานนั้น
๓. ถ้าผู้ตายไม่ได้รับ คนอื่น ๆ ที่เป็นญาติของผู้ตายนั้น ซึ่งตายไปแล้ว ย่อมได้รับ
๔. ถ้าไม่มีใครรับเลย คือผู้ตายที่เราตั้งใจอุทิศไปให้ เช่น นายบุญ ก็ไม่ได้รับ ญาติของนายบุญที่ตายไปแล้ว ก็ไม่ได้รับ เจ้าภาพผู้ทำเอง ย่อมได้รับเอง

ทั้ง ๆ ที่การทำบุญอุทิศให้คนตายนั้น เดียงค่อการ “ที่จะได้รับ และ ไม่ได้รับ” แต่ชาวพุทธเราก็ก็นิยมกระทำกันอยู่นั้น เพราะเราไม่ดำริว่าจะทราบได้ว่า “ผู้ตาย” ของเรานั้น ไปเกิดเป็นอะไรที่ไหน

ถ้าผู้ตายของเราไปเกิดในที่ดี คือกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ หรือไปเกิดเป็นเทวดา แม้ว่ามันจะไม่ได้ผลบุญ ตัวเราผู้ทำบุญ ก็ย่อมได้รับผลบุญนั้นเอง

ถ้าผู้ตายของเราไปเกิดในที่มืด คือเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน หรือ
ไปตกนรก ท่านไม่ได้รับ ศักดิ์เราผู้ทำ ก็ย่อมได้รับเอง

ถ้าผู้ตายของเราไปเกิดเป็นเปรต ท่านก็ย่อมได้รับผลบุญ ที่เราทำ
อุทิศไปให้

เป็นอันว่า การทำบุญอุทิศให้คนตายนั้น แม้จะเป็นการดี แต่
ก็ไม่ใช่การดีแท้ที่จริง—ย่อมเป็นการได้ คือผู้ตายไม่ได้ ศักดิ์เราผู้ทำ
ก็ได้ ถ้าผู้ตายได้รับ ก็เป็นการดีไป เพราะสัมพันธ์เจตนาอุทิศของเราผู้ทำ.

ข่าวบ้านกับศาสนาพุทธ

หลังจากที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณ เมืองกบิลพัสดุ์ อันเป็น
เมืองมีศุภุมิ เพื่อประกาศเผยแผ่ศาสนาพุทธ โปรดพระราชาบิดา พระ
ญาติวงศ์ และประชาชนเมืองกบิลพัสดุ์ตลอดระยะเวลาอันสมควรแล้ว พระ
พุทธองค์ ก็ทรงแจ้งแก่พระภิกษุสงฆ์ผู้ตามเสด็จให้ทราบ ว่า จักเดินทาง
ไปยังเมืองอื่นต่อไป เพื่อประกาศศาสนาเทคนาธรรมโปรดแก่ประชาชน
ชาวเมืองอื่น ๆ บ้าง

มหานามะ กษัตริย์แห่งเมืองกบิลพัสดุ์ ผู้เป็นพระญาติสนิทกับพระ
พุทธเจ้า และเป็นกษัตริย์ที่เลื่อมใสศรัทธาในศาสนาพุทธ พอทรงทราบ
ข่าวว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จย้ายไปประทับอยู่เมืองอื่น จึงรีบเสด็จไปยังวัด
นิโครธาราม พระอารามหลวง ที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่กับพระภิกษุสงฆ์
ผู้ตามเสด็จ

หลังจากที่พระองค์ทรงสนทนาคำถามถึงชาวเมืองที่พระพุทธองค์จะ
 เสด็จย้ายที่ประทับ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงยอมรับยืนยันว่าเป็นความจริงแล้ว
 มหาنامه กษัตริย์ผู้ทรงทศพิชราชธรรม จึงทูลให้พระพุทธเจ้าทรงประทาน
 หลักธรรมเป็นครั้งสุดท้าย สำหรับที่ชาวบ้าน จะพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ
 คือไป ในยามที่พระพุทธองค์เสด็จไปแล้ว

พระพุทธเจ้าจึงประทานหลักธรรม “ชาวบ้านกับศาสนาพุทธ” ไว้
 ซึ่งคิดว่าหลักธรรมนั้น ไม่ใช่จะเหมาะสำหรับประชาชนชาวเมืองกบิล-
 พัตถ์เท่านั้น คงจะเหมาะสมสำหรับประชาชนเมืองไทยเมืองศาสนาพุทธด้วย
 จึงขอถ่ายทอดหลักธรรมนั้น มาปรากฏไว้ในที่นี้ เพื่อชาวบ้านที่เป็นชาว
 พุทธจะได้ยึดถือไว้เป็นแนวปฏิบัติบ้าง เพราะโดยคำสอนเรื่องนี้ อาจถือ
 ได้ว่า เป็นหน้าที่ที่ชาวพุทธซึ่งเป็นชาวบ้าน จะพึงปฏิบัติต่อศาสนาพุทธ
 ได้ประการหนึ่ง ควรยึดไว้ว่า นี้แหละคือ—ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

คำสอนเรื่องนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ตอนที่หนึ่ง ทรงสอนให้ชาว
 บ้านตงคนอยู่ในหลักธรรม ๕ ประการ คือ—

๑. ให้เป็นคนมีศรัทธา เชื่อถือหลักศาสนาอย่างมีเหตุผล
๒. ให้เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร
๓. ให้เป็นคนมีสติ คือความรู้ตัวอยู่เสมอ อย่าเป็นคนดื่มด่ำ
๔. ให้เป็นคนมีใจแน่วแน่มั่นคง ไม่ฟุ้งสร้าน เลื่อนถอย โด่ด
๕. ให้เป็นคนมีวิชาความรู้ติดตัวอยู่เสมอ ทั้งความรู้ทางโลกและ

ความรู้ทางธรรม

ทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นธรรมะที่ควรใช้กับชีวิตในตอนกลางวันของใช้ดู จะ
 เห็นผลดีอย่างประหลาด

คำสอนตอนที่สอง ทรงสอนให้ชาวบ้านสาวกระดูกถึง—

๑. พระพุทธเจ้า
๒. พระธรรม
๓. พระสงฆ์
๔. ศีลของคน
๕. การบริจาคเสียดีละของคน
๖. เทวดา

หัตถ์ ๖ ประการนี้ เป็นธรรมที่ควรใช้กับชีวิตประจำวัน ในตอน
 กตางคิน ก่อนจะนอนควรใช้เวทาว่างประมาณ ๓๕ นาที นั่งสงบนิ่งต่อ
 หน้าพระพุทธรูปที่ตนมีไว้สักการบูชา จุติชูปเทียนบูชา กราบ ๓ ครั้ง
 แล้วจึงสวดพระคัมภีร์ตามหัตถ์ ๖ ประการนี้

ผลที่ได้จากการกระทำอย่างนี้ พระพุทธเจ้าตรัสบอกไว้ว่ามีมากมาย
 หทัยประการ คือในขณะที่ตอดเวทนาที่ทำการสวดพระคัมภีร์ถึงนั้น จิตของผู้นั้น
 จะปราศจากราคะ โทสะ โมหะ จิตจะยึดแน่นอยู่กับสิ่งที่เขาสวดพระคัมภีร์
 ถึง เขาจะได้รับความเบิกบาน แข่มชื่น ปดามปัดมใจ กายสงบ ดวงจิต
 สัมผัสกับความสุขสงบ เกิดสมาธิแน่นในสิ่งที่ตนสวดพระคัมภีร์ถึง นับว่า
 เป็นผู้เข้าถึงกระแสธรรม ถึงคราวตาย จะตายโดยสงบ และไม่ไปเกิดเป็น
 สัตว์เดรัจฉาน จะไม่ไปเกิดเป็นเปรต จะไม่ไปตกนรก แต่จะได้กลับมา
 เกิดเป็นมนุษย์อีก หรือมีฉะนั้น ก็จะได้ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสวรรค์

การสวดพระคัมภีร์ตามหัตถ์ ๖ ประการนี้ จะเปิดหน้าต่างสวดก็ได้ เพื่อ
 ช่วยประทับประคองจิตใจ ให้มีจุดมุ่งแน่นอนอยู่ในการสวดพระคัมภีร์ ไม่ให้
 ออกแวกออกไปในทางอื่น ๆ บทสวดทั้ง ๖ นั้น มีดังนี้

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

๒๑

๑. บทสวดระลึกถึงพระพุทธเจ้าแบบภาษาบาลี

อิติปิโส ภะกะวา, อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชา
จะระณะสัมปันโน, สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัม
มะสาระถิ, สัตถา เทวะมะนุสสานัง, พุทโธ ภะกะวา ฯ

บทสวดระลึกถึงพระพุทธเจ้าแบบภาษาไทย

แม่เพราะเหตุนี้ พระผู้พระภาคเจ้านั้น, เป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ตรัสรู้
เองโดยชอบ, เป็นผู้สั่งมรรณด้วยความรู้ดีและความประพฤติกดี, เป็นผู้เด็ดจ
ไปได้ เป็นผู้แจ่งโลก, เป็นสาวรผู้ฝึกสอนคนที่ควรฝึกสอนชนเขียม, เป็น
คำศดาของเทวดาและมนุษย์, เป็นผู้เรืองที่ควรรู้ เป็นผู้เผยแผ่ธรรม ฯ

๒. บทสวดระลึกถึงพระธรรมแบบภาษาบาลี

สะหวางกาโต ภะกะวะตา ธัมโม, สันทิฎฐิโก อะกาลิโก,
เอหิภัสสโก โอปะนะยิโก, บัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ ฯ

บทสวดระลึกถึงพระธรรมแบบภาษาไทย

พระธรรม พระผู้พระภาคเจ้าตรัสสอนไว้ดีแล้ว, ใครปฏิบัติเห็น
ผลดีเอง ไม่ต่ำสมัย, พิสูจน์ได้ ควรยึดไว้ประจำใจตน, ผู้รู้ผู้รู้ได้เฉพาะ
ตัว ฯ

๓. บทสวดระลึกถึงพระสงฆ์แบบภาษาบาลี

สุปะฏิบันโน ภะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุกุปะฏิบันโน
ภะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิบันโน ภะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ, สามังจีปะฏิบันโน ภะกะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ, อัญจะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ

ภะคะวะโต สวาระกะสังโฆ, อานุเนโย ปาหุเนโย, ทักขิณโย
อัมชะลิกะระณโย, อะนุกตะรัง ปุณณักเขตตัง โลกัสสะ ฯ

บทสวดระลึกถึงพระสงฆ์แบบภาษาไทย

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดี, พระสงฆ์
สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติตรง, พระสงฆ์สาวกของพระผู้
มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติเพื่ออุทิศแห่งการปฏิบัติ, พระสงฆ์สาวกของ
พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติชอบธรรม, พระสงฆ์สาวกของพระผู้มี
พระภาคเจ้า คือ พระอริยบุคคล ๔ คู่, หรือพระอริยบุคคล ๘, พระสงฆ์
สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นผู้ควรรับการถวายของ เป็นผู้ควรรับ
ของที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับแขก, เป็นผู้ควรทำบุญด้วย เป็นผู้ควรยกมือ
ไหว้ เป็นผู้ควรรองรับการทำบุญอย่างดีที่สุดของชาวโลก ฯ

๔. บทสวดระลึกถึงศีลของตนแบบภาษาบาลี

อะขัณเฑณี อัจฉิททานิ อะสะพะลานิ อะกัมมานิ ภูชิสสานิ
วิณฺญปะสัฏฐานิ อะปะรามัญ्ञานิ สะมาธิสังวัตตะนิทานิ ฯ

บทสวดระลึกถึงศีลของตนแบบภาษาไทย

(ศีลของเรา) ไม่ขาดเป็นท่อน ไม่ทะลุ ไม่เป็นช่อง ไม่ต่างเป็นดวง
ไม่พร้อยเป็นจุดแพรวพราว เรายกษาไว้โดยมิถูกใครบังคับ วิณฺญชน
ธรรมเสริญ ไม่ใช่รักษาได้ด้วยอำนาจใจเตล็ด คั้นหา รากะ เป็นศีลที่จะ
ให้เกิดสมาธิได้ ฯ

๕. บทสวดระลึกถึงการเสี่ยสละของตนแบบภาษาบาลี

ลาภา วะตะ เม, สุกัทธิง วะตะ เม, โยหัง มัจฉะระ
มะละปะริยัญญิตายะ ปะชายะ วิคะตะมะละมัจฉะเรนะ เจตะสา

อะการัง อังฆาวะสามิ มุตตะจาโค ปะยะตะปานี โวสสัคคะ
ระโต ยาจะโยโค ทานะสังวิภาคะระโต ฯ

บทสวดระลึกถึงการเสียดละของตนแบบภาษาไทย

เป็นตาของเราหนอ เราได้บุญดีแล้วหนอ ในการที่เราเป็นชาว
บ้านผู้มีการเสียดละช่วยเหลือคนอื่น และได้ทำทานแก่พระสงฆ์ ให้ทาน
แก่คนยากจน โดยไม่มีความตระหนี่ ในเมื่อคนอื่นเขามีความตระหนี่ ฯ

๖. บทสวดระลึกถึงเทวดานแบบภาษาบาลี

สันติ เทวา จาคุมมะหาราชิกา, สันติ เทวา ตาวะติงสา,
สันติ เทวา ยามา, สันติ เทวา ตุสิตา, สันติ เทวา นิมมา
นะระติโน, สันติ เทวา ประระนิมมิตะวะสะวัตติโน, สันติ เทวา
พรมมะกายิกา, สันติ เทวา ตะหุตตะวิ.

ยะถารูปายะ สัทธาเย สะมันนาคะตา, ตา เทวะตา, อโโต
จुตา, ตัตตะ อุปันนา, มัยหัมปี ตะถารูปา, สัทธา สังวิชชะติ.

ยะถารูเปนะ สีเลนะ สะมันนาคะตา, ตา เทวะตา, อโโต
จुตา, ตัตตะ อุปันนา, มัยหัมปี ตะถารูบั้ง, สีลัง สังวิชชะติ.

ยะถารูเปนะ สุเตนะ สะมันนาคะตา, ตา เทวะตา, อโโต
จुตา, ตัตตะ อุปันนา, มัยหัมปี ตะถารูบั้ง, สุตัง สังวิชชะติ.

ยะถารูเปนะ จาเคนะ สะมันนาคะตา, ตา เทวะตา, อโโต
จुตา, ตัตตะ อุปันนา มัยหัมปี ตะถารูโป, จาโค สังวิชชะติ.

ยะถารูปายะ บัลลวายะ สะมันนาคะตา, ตา เทวะตา, อโโต
จुตา, ตัตตะ อุปันนา, มัยหัมปี ตะถารูปา, บัลลวา สังวิชชะติ.

บทสวดระลึกถึงเทวดาแบบภาษาไทย

เทวดาชั้นจาตุมาหาราชิกา ม้อยู, เทวดาชั้นดาวดึงส์ ม้อยู, เทวดา
ชั้นยามา ม้อยู, เทวดาชั้นดุสิต ม้อยู, เทวดาชั้นนิมมานะรัต ม้อยู,
เทวดาชั้นประณีตมีตระกูล ม้อยู, เทวดาที่จัดอยู่ในประเภทพรหม
ม้อยู เทวดาชั้นสูงกว่าเทวดาพวกที่กล่าวมาแต่นั้น ม้อยู

เทวดาทงหตายนน (เมื่อเป็นมนุษย์) ประกอบด้วยศรัทธาอย่างใด
ตายจากโลกนี้แล้ว จึงได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้น ศรัทธาอย่างนั้น แม่
ของเรา ก็มี

เทวดาทงหตายนน (เมื่อเป็นมนุษย์) ประกอบด้วยศีลอย่างใด
ตายจากโลกนี้แล้ว จึงได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้น ศีลอย่างนั้นแม่ของเรา
ก็มี

เทวดาทงหตายนน (เมื่อเป็นมนุษย์) ประกอบด้วยสุตะ คือการ
ฟังธรรมอย่างใด ตายจากโลกนี้แล้ว จึงได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้น
สุตะอย่างนั้น แม่ของเรา ก็มี,

เทวดาทงหตายนน (เมื่อเป็นมนุษย์) ประกอบด้วยการเลี้ยตตะ
บริจาคทานอย่างใด ตายจากโลกนี้แล้ว จึงไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้น
การเลี้ยตตะบริจาคทานอย่างนั้น แม่ของเรา ก็มี

เทวดาทงหตายนน (เมื่อเป็นมนุษย์) ประกอบด้วยปัญญาอย่างใด
ตายจากโลกนี้ไปแล้ว จึงได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้น ปัญญาอย่างนั้น
แม่ของเรา ก็มี

(หลักฐานที่มาของเรื่องทั้งหมด จากพระไตรปิฎก เล่ม ๒๔
หน้า ๓๕๕-๓๖๐)

- หมายเหตุ** ๑. จะสัตว์ระดึกแบบภาษาบาลี หรือภาษาไทยก็ได้ เมื่อสัตว์ระดึกบ่อย ๆ จิตใจเราจะโน้มเอียงไปในคุณความดีตามบทสัตว์ เช่น เมื่อสัตว์ระดึกถึงเทวดาบ่อย ๆ จิตใจเราจะโน้มเอียงไปในคุณธรรมที่ทำบุคคลให้เป็นเทวดาคือ ศรัทธา คีต สุตระ จาคะ บัญญา
๒. บทสัตว์ระดึกแบบภาษาบาลีนั้น ได้เขียนตามตำเนียงอ่านทางภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่ผู้ที่ไม่ได้เรียนภาษาบาลีโดยตรง ถ้าจะเขียนแบบภาษาบาลีแท้ ๆ ชาวบ้านที่ไม่เคยเรียนภาษาบาลีจะอ่านลำบาก ฉะนั้น จึงเขียนตามตำเนียงอ่านทางภาษาไทย.

ทำอย่างไรจึงตกรก

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่า คนที่ตายไปแล้วต้องตกรก คือคนที่ทำบาปกรรม ๕ อย่างเป็นปกติ บาปกรรม ๕ อย่างนั้น คือ—

- ๑.ฆ่าคน และฆ่าสัตว์เดรัจฉานเป็นปกติ
๒. ดักขโมยเป็นปกติ
๓. ประพฤติผิดในทางประเวณีกามคุณ เป็นปกติ
๔. พดโกหกเป็นปกติ
๕. ดื่มสุราเมรัยเป็นปกติ

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ หน้า ๓๕๑)

ทำอย่างไรจึงได้ชนสวรรค์

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่า คนที่ตายไปแล้ว ต้องได้ไปเกิดในสวรรค์
อย่างแน่นอน คือ ผู้ที่ทำความดี ๕ อย่างนี้ คือ—

๑. ไม่ฆ่าคน ไม่ฆ่าสัตว์เดรัจฉาน
๒. ไม่ลักขโมย
๓. ไม่ประพฤติผิดทางประเวณีกามคุณ
๔. ไม่พูดโกหก
๕. ไม่ดื่มสุราเมรัย

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ หน้า ๑๕๑)

ทางไปของคนตาย

ตามหลักทางศาสนาพุทธยืนยันว่า ตราบใดที่คนเรายังมีกิเลสตัณหา
อยู่ ตราบนั้นก็ต้องตายและเกิดอยู่เรื่อยไป เมื่อตายแล้ว ร่างกายก็เปื่อย
เน่า ถูกเผาไป ส่วน “วิญญาณ” นั้น ก็ขออกจากร่าง หลังจากที่คุณ
เราตื่นใจ วิญญาณนั้นจะเดินทางต่อไป เพื่อถือกำเนิดเกิดในร่างอื่น ชาติ
อื่น โลกอื่น คือไป

ร่างอื่น โลกอื่น ที่วิญญาณ จะไปเกิดต่อไปนั้น พระพุทธเจ้า
ทรงสอนว่า มีอยู่ ๕ อย่าง คือ—

๑. ไปเกิดเป็นสัตว์นรก อยู่ในโลกนรก
๒. ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน อยู่ในโลกมนุษย์
๓. ไปเกิดเป็นเปรต อยู่ในโลกมนุษย์บ้าง โลกเปรตบ้าง

๔. ไปเกิดเป็นมนุษย์ อยู่ในโลกมนุษย์
 ๕. ไปเกิดเป็นเทวดา อยู่ในโลกเทวดาที่เรียกว่าสวรรค์

(หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๑๔๘)

การสวดมนต์

ตามที่มีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎก

การสวดมนต์ เป็นคำสอนอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ มีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๓๒๒ จุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการสวดมนต์นั้น มิใช่เป็นการอ้อนวอนให้พระพุทธเจ้าช่วยเหลือผู้สวด เหมือนดังที่กัณฐะปาฬังทองเที่ยวบางคนชี้แจงให้ฝรั่งทราบว่าการที่พระสงฆ์ไทยสวดมนต์นั้น เป็นการอ้อนวอนให้พระพุทธเจ้าช่วยเหลือ ความมุ่งหมายในการสวดมนต์นั้น คือการรำลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ บทสวดมนต์แต่ ๆ ตามที่มีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎก ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงสอนให้สาวกสวดกันนี้ แต่ละบทจึงมีความหมายแฝงอยู่เกี่ยวกับเรื่องของพระพุทธเจ้า ความดีงามของพระพุทธเจ้าบ้าง เกี่ยวกับเรื่องของพระธรรม และความดีงามของพระธรรมบ้าง เกี่ยวกับเรื่องของพระสงฆ์ และความดีงามของพระสงฆ์บ้าง

แต่เป็นที่น่าเสียใจอยู่บ้างเหมือนกัน ที่มีบทสวดมนต์บางบท หรือหลายบทที่เดียวกัน ซึ่งนิยมสวดกันเป็นพิธีเป็นกิจวัตร ในเวลาเช้า—เย็น ในปัจจุบันนี้ ที่แต่งกันขึ้นใหม่ นอกพระไตรปิฎก มีความหมายไปใน

ทางอื่นขอให้อ่อนน้อมขอให้พระพุทธรเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ช่วยหรือคุ้มครอง
จึงทำให้ผู้ที่มาซึ่งพาฝรั่งท่องเที่ยวบางคน เกิดมีความเข้าใจผิดแข็งแรงให้
ฝรั่งทราบว่า การที่พระสวดมนต์ หรือชาวบ้านอุบาสก อุบาสิกาสวดมนต์
นั้น คือการสวดขออ่อนน้อมขอให้พระพุทธรเจ้าช่วยเหลือ

การหุงข้าว ถ้าเราหุงถูกต้องตามกรรมวิธีในการหุง เราไม่จำเป็นต้อง
ขออ่อนน้อมปรารถนาให้ข้าวนั้นสุกคอก มันย่อมจะสุกของมันเอง และ
เราผู้ทำการหุง ย่อมได้กินข้าวสุกนั้นอันเป็นผลจากการกระทำของเราโดย
ไม่ต้องสงสัย

การสวดมนต์นั้น ถ้าเราสวดถูกต้องตามกรรมวิธีในการสวดตามที่
พระพุทธรเจ้าทรงสอนไว้ในหนังสือพระไตรปิฎก เราก็ไม่จำเป็นต้องขอ
อ่อนน้อมปรารถนาให้พระพุทธรเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ คุ้มครองช่วยเหลือ
ท่านย่อมจะให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเอง ตามหลักที่ว่า “พระย่อมคุ้ม
ครองคนดี—ผู้ย่อมรักษาคนชั่ว” และเราผู้ทำการสวดย่อมได้รับผลคือ
การคุ้มครองช่วยเหลือจากการกระทำของเราเอง

เพราะมีความปรารถนาที่จะเห็นประชาชนคนไทย ผู้นับถือศาสนา
พุทธ ได้สวดมนต์กันถูกต้องตามที่พระพุทธรเจ้าทรงสอนไว้ในหนังสือพระ
ไตรปิฎก จึงได้รวบรวมบทสวดมนต์ตามที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกมา
เสนอไว้ในหนังสือนี้

การที่ใครจะใช้บทสวดมนต์แบบของพระพุทธรเจ้า ในพระไตรปิฎก
หรือจะใช้บทสวดมนต์แบบของพระภิกษุรุ่นหลัง ๆ ที่มีได้เป็นพระอรหันต์
แต่คนใหม่ นอกพระไตรปิฎก เป็นเอกสิทธิ์ของผู้นั้น แต่แต่ทิวฐิมานะ
ของผู้นั้น

บทสวดมนต์ทั้ง ๖ บทนั้น คือ:—

- (๑) อิติปิโส ๑ ล ๑ ภาคะวา
- (๒) สะหวกขาโต ๑ ล ๑ วิญญูหิ
- (๓) สุปะฏิปันโน ๑ ล ๑ โลกสุต
- (๔) อะชัณทานิ ๑ ล ๑ สมะชิสังวัตตะนิทานิ
- (๕) ทากา วัตะตะ ๑ ล ๑ ทานะสังวิภาคะระโต
- (๖) สันติ เทวา ๑ ล ๑ สังวิชชะติ

[๓] บทสวดมนต์สำหรับชาวบ้านผู้รักษาศีลในวันพระ ตามที่
พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ในหนังสือพระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๒๖๕—๒๗๐
มีอยู่ ๔ บท คือ:—

- (๑) อิติปิโส ๑ ล ๑ ภาคะวา ๑
- (๒) สะหวกขาโต ๑ ล ๑ วิญญูหิ ๑
- (๓) สุปะฏิปันโน ๑ ล ๑ โลกสุต ๑
- (๔) สันติ เทวา ๑ ล ๑ สังวิชชะติ ๑

หมายเหตุ (๑) ผู้ต้องการจะสวดมนต์ ตามบทสวดมนต์ที่พระพุทธเจ้า
ทรงสอนไว้ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎกนั้น
บทสวดมนต์ต่าง ๆ ทั้ง ๓ แบบ ที่สมบูรณ์เต็มทุกตัว
อักษรทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย โปรดพลิกกลับไป
เปิดดูในหัวข้อเรื่อง “ชาวบ้านกับศาสนาพุทธ” ใน
หนังสือเล่มนี้

(๒) ก่อนจะสวดมนต์แบบใด ๆ ก็ตาม ควรจะต้องสวดบท
พิเศษ คือ นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ) เดี่ยวก่อน เพื่อเป็นการสร้างมงคลความเจริญสวัสดิ์ให้เกิดแก่คน ตามหลักคำสอนที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ ในหนังสือพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๔ บันทึกที่ ๓๐

- (๓) ก่อนจะทำพิธีสดมภ์ ควรมีรูป เทียน ดอกไม้ บูชาด้วย เพื่อให้เกิดศิริมงคล ความเจริญ ความสวัสดิ์ และเป็นบุญเบื้องต้น ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนไว้ในหนังสือพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๓
- (๔) เมื่อสดมภ์แล้ว ควรจะกรวดน้ำ คือตั้งจิตอุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้อื่นด้วย โดยตั้งจิตอุทิศว่า “ขอบุญจงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลาย ขอญาติทั้งหลายจงมีความสุขด้วยเถิด” คำกรวดน้ำ หรือแนวคิดตั้งจิตอุทิศบุญกุศลแบบนี้ เป็นพระคำรัสต์วิธสอนของพระพุทธเจ้า มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๓๐

คำบางอย่างที่ชาวบ้านควรรู้

มีถ้อยคำบางอย่าง ที่ชาวบ้านผู้นับถือศาสนาพุทธควรรู้ไว้ เพื่อสะดวกไม่เก้อเขินในเวลาที่คุณทำบุญเอง หรือในเวลาไปร่วมทำบุญกับผู้อื่น ถ้อยคำเหล่านี้ คือ

๑. คำอาราธนาขอให้พระท่านให้ศีล
๒. คำอาราธนาขอให้พระท่านสดมภ์
๓. คำอาราธนาขอให้พระท่านเทศน์

๔. คำบูชาข้าวพระพุทธร
๕. คำกรวดน้ำ
๖. คำถวายผ้ากฐิน

[๑] คำอาราธนา ให้พระท่านให้ศีล หรือเรียกย่อว่า คำขอศีล งานทำบุญทั่ว ๆ ไปนิยมขอศีล ๕ คำขอศีลนี้ เพิ่งมีผู้แต่งขึ้นในภายหลัง ในพระไตรปิฎก มีแต่ตัวศีล ๕ คำขอศีลไม่มี ฉะนั้นจึงต้องนำคำขอศีล มาจากหนังสืออื่น ซึ่งเป็นตำราทางศาสนาพุทธ อันเป็นตำราที่ทางองค์การศึกษาของคณะสงฆ์รับรองว่าใช้ได้แล้ว

คำขอศีล ๕ มีดังนี้ :—

	มะยัง	ภันเต	
	วิสุัง	วิสุัง	รักษะนัตถายะ
	ติสสะระณณะ	สะหะ	
	ปัญจะ	สีลานิ	ยาจามะ
ทุติยัมปี	มะยัง	ภันเต	
	วิสุัง	วิสุัง	รักษะนัตถายะ
	ติสสะระณณะ	สะหะ	
	ปัญจะ	สีลานิ	ยาจามะ
ตะติยัมปี	มะยัง	ภันเต	
	วิสุัง	วิสุัง	รักษะนัตถายะ
	ติสสะระณณะ	สะหะ	
	ปัญจะ	สีลานิ	ยาจามะ ๆ

[หลักฐาน—หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ หน้า ๘๖]

หมายเหตุ เมื่อพระท่านให้คิด ต้องว่าตามท่านไปด้วย เรียกว่า รับคิด ส่วนรับไว้แล้วจะรักษาไว้ได้ ๑ ชั่วโมง หรือ ๑ วัน ในวันงานหนักแล้วแต่ศรัทธา จะว่าตามค่อย ๆ ขนาดพระได้ยินก็ได้ หรือจะว่าตามในใจก็ได้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การรับคิดนั้น มักจะรับกันแบบงูบงิบ ไม่ค่อยตั้งนึก คือไม่ตั้งเหมือนเตี้ยงตะโกนด่ากัน ทั้ง ๆ ที่ตั้งรับคิด เป็นเตี้ยงรูปภาพ แต่เตี้ยงด่าทอกันนั้น เป็นเตี้ยงหยาบคาย รับคิด เป็นเรื่องไม่ควรอวยใคร เพราะเป็นกัรทำดี ส่วนการด่าทอหรือนินทาคนนั้น เป็นเรื่องควรอวย ไม่ควรใช้เตี้ยงตั้งนึก อายคนอื่นเขา เพราะเป็นการทำชั่ว

คำขอศีล ๘ ตามธรรมดาคัด ๘ นั้น นิยมรับรักษากันในวันพระ สำหรับผู้ที่ไปร่วมชุมนุมที่วัดใดวัดหนึ่ง ในอุโบสถหรือศาลาการเปรียญ และคัด ๘ ที่รักษาในวันพระนี้ เรียกว่า คัดอุโบสถ มีกำหนดเวลา รักษา คือต้องรักษาทั้งวันและคืน ในวันพระนั้น

คำขอคัด ๘ นั้น ถ้าไม่มีในหนังสือพระไตรปิฎก เพิ่งมีผู้แต่งขึ้นในภายหลัง และไม่ทราบว่าใครเป็นผู้แต่ง แต่ก็ได้ถือนิยมกันเป็นประเพณีสืบมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ส่วนตัวคัด ๘ นั้น มีมาในพระไตรปิฎก

คำขอคัด ๘ มีดังนี้:—

มะยังกันต, ติสระเถนะสะหะ,

อฎฐัจจะสะมันนาคะตัง, อุโปสะถัง ยาจามะ (ว่า ๓ จบ)

[หลักฐาน—หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ หน้า ๒๔]

อนิสงส์ของการรักษาศีล ๕

พระพุทธเจ้าตรัสบอกไว้ด้วยพระองค์เองว่า ผู้รักษาศีล ๕ เป็นปกติ คายแล้วจะไม่ไปตกนรก จะไม่ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน จะไม่ไปเกิดเป็นเปรต แต่จะได้ไปเกิดในสวรรค์

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ หน้า ๑๕๑]

อนิสงส์ของการรักษาศีล ๘

พระพุทธเจ้า ตรัสบอกไว้ด้วยพระองค์เองอีกเช่นเดียวกันว่า ผู้ที่รักษาศีล ๘ คือศีลอุโบสถ คายแล้วจะได้ไปเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ รับรองว่าไม่มีการตกนรก ไม่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน และไม่เกิดเป็นเปรต

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๒๗๓-๒๗๔]

[๒] คำอาราธนาขอให้พระท่านสวดมนต์ ในพิธีทำบุญส่วนมาก เมื่อพระท่านให้ศีลจบแล้ว เจ้าภาพหรือผู้เป็นพิธีกร จะต้องกล่าวคำอาราธนาขอให้พระท่านสวดมนต์ต่อไปทันที คำอาราธนานี้ ก็ไม่มีในพระไตรปิฎก เพิ่งมาขึ้นในยุคหลัง ๆ ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้แต่ง แต่ก็นิยมใช้กันสืบ ๆ มา คำอาราธนานั้น มีดังนี้ :—

วิบัติติปะฎีพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสีทธิยา
สัพพะทุกขะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง
วิบัติติปะฎีพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสีทธิยา
สัพพะภะยะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง
วิบัติติปะฎีพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสีทธิยา
สัพพะโรคะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง ฯ

[หลักฐาน—หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ หน้า ๔๗]

[๓] คำอาราธนาขอให้พระท่านเทศน์ ในงานทำบุญบางอย่าง บางครั้งมีพระเทศน์ด้วย ก่อนที่จะนิมนต์ให้พระเทศน์ จะต้องกล่าวคำขอคัด ๕ เลี้ยงก่อน ถ้าเป็นวันพระ ถ้ามีงานตามคำตักการเปรียญ เช่นงานวัด หรืองานศพ หรือทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ก่อนกล่าวคำอาราธนาให้พระเทศน์ ต้องกล่าวคำขอคัด ๘ ก่อน ต่อจากนั้น จึงกล่าวคำอาราธนาให้พระท่านเทศน์

สำหรับคำอาราธนาให้พระเทศน์นี้ มี ๒ แบบ คือแบบในพระไตรปิฎกกับแบบนอกพระไตรปิฎก ขอนำมาเสนอไว้ในหนังสืออนุสรณ์นี้ ทั้ง ๒ แบบ ผู้ใช้ จะใช้แบบในพระไตรปิฎก หรือแบบนอกพระไตรปิฎก ก็สุดแต่จะเห็นสมควร

แบบในพระไตรปิฎก ว่าดังนี้ :-

พรัมมา	จะ	โลกาธิปะตี	สะหัมปะตี
กะตัญญะถึ		อะนะชิวะรัง	อะยาจะถะ
สันตีระ		สัตตะ	อัปะระชัถะชาตีกา
เทเสหิ		ชัมมัง	อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๓๓ หน้า ๔๐๓]

แบบนอกพระไตรปิฎก มีดังนี้ :-

พรัมมา	จะ	โลกาธิปะตี	สะหัมปะตี
กัตถัญญะถึ		อันชิวะรัง	อะยาจะถะ
สันตีระ		สัตตะ	ปะระชัถะชาตีกา
เทเสตุ		ชัมมัง	อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

[๔] คำบูชาข้าวพระพุทธรูป ในงานทำบุญทั่วไป เมื่อถึงคราวที่จะถวายอาหารแด่พระสงฆ์ที่ไปสวดมนต์ในงาน เจ้าภาพจะต้องจัดสำรับถวายหวาน เป็นสำรับเล็ก ๆ หนึ่งสำรับ พร้อมด้วยน้ำหนึ่งแก้ว ไปวางไว้หน้าพระพุทธรูปก่อน โดยมีผ้าขาวผืนเล็ก ๆ ปูรอง การทำอย่างนี้ เรียกว่าบูชาข้าวพระพุทธรูป คือถือว่าเป็นการถวายอาหารแด่พระพุทธรูปเจ้าด้วย เพราะพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุขของพระสงฆ์ เท่ากับเป็นประธานหรือเป็นหัวหน้าพระสงฆ์มาสวดมนต์กัน การจัดสำรับถวายพระพุทธรูปนี้ จะต้องทำพิธีถวายก่อนพระสงฆ์

วิธีทำคือ เมื่อพระสงฆ์สวดมนต์จบแล้ว เจ้าภาพพึงยกสำรับถวายหวาน พร้อมทวงน้ำ มาวางไว้หน้าพระพุทธรูป วางดังแล้ว นั่งคุกเข่า ยกมือประณม คึงนะโม ๓ จบก่อนแล้ว กล่าวถวายในใจ ดังนี้:—

อมัง สุปะพะยัญชนะนะสัมปันนัง
 สาถันัง โอะทะนัง อุทะกัง วะรัง
 พุทธัสสะ ปุ่เชมิ ๆ
 ว่าจบแล้ว กราบ ๓ ครั้ง

เมื่อพระฉันเสร็จแล้ว จึงเข้าไปยกสำรับนั้นออก เรียกการทำตอนนั้นว่า “การถวายข้าวพระพุทธรูป” วิธีทำ เข้าไปกราบ ๓ ครั้งแล้ว ประณมมือ กล่าวในใจว่า

“เสสัง มังคะลัง ยาจามิ”

— ว่าจบแล้ว ยกสำรับออกไปได้ ไม่ต้องกราบอีก

การบูชาชาวพระพุทธ และการดาชาวพระพุทธ^๕ มิใช่เป็นคำสอน
ของพระพุทธเจ้าโดยตรง แต่เป็นประเพณีที่มีหลักการของพระพุทธเจ้า
แฝงอยู่ภายในการกระทำ หลักธรรมที่แฝงอยู่ในประเพณี^{๕๕} นคือ “การบูชา”
ตามคำสอนในพระไตรปิฎก เต็ม ๒๕ หน้า ๓ บรรทัดที่ ๓๗ ฉะนั้น จึง
นิยมทำกันสืบมาจนปัจจุบันนี้

หมายเหตุ คำบูชาชาวพระพุทธ และคำดาชาวพระพุทธ มีหลักฐาน
ที่มาจากหนังสือศาสนพิธี เต็ม ๓ หน้า ๕๒ หนังสือเล่มนี้
ทางองค์การศึกษาคณะสงฆ์รับรองว่าใช้ได้ถูกต้อง

[๕] **คำกรวดน้ำ** กิจที่เจ้าภาพผู้ทำบุญจะพึงทำเป็นประการสุดท้ายใน
งานทำบุญของคนคือ กรวดกรวดน้ำ ได้แก่การตั้งจิตอุทิศบุญกุศลที่ตนทำ
ให้แก่ผู้ที่ถึงแก่ความตายไปแล้ว มีวัชระทำดังนี้ คือพระนินเธวัจแล้ว
เจ้าภาพถวายของแด่เรวัจแล้ว เจ้าภาพพึงเตรียมน้ำเปล่าประมาณครึ่งแก้ว
แก้วเปล่าหรือจานรองอีก ๓ ถ้วย ใช้นิ้วขวาลือแก้วน้ำ ใช้นิ้วซ้ายช่วย
ประคอง เมื่อพระผู้เป็นหัวหน้าว่า ยถา..... ก็ค่อย ๆ รินน้ำ ให้หยด
เป็นสายลงสู่จานรองน้ำ พร้อมกับตั้งใจว่าคำอุทิศ ซึ่งเรียกว่า คำกรวดน้ำ
คำกรวดน้ำ มีหลายแบบ หลายอย่าง สรุปรูปด่างโดยย่อมี ๒
แบบ คือ:—

๑. แบบในพระไตรปิฎก

๒. แบบนอกพระไตรปิฎก

สำหรับในหนังสืออนุสรณ์^{๕๕} ขอเสนอแบบในพระไตรปิฎก ซึ่งมี

อยู่ ๒ บท คือ:—

บทที่ ๑

อิหัง โว ญาตีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ภาตะโย
 ถ้าคำมรุษภาษามาดันนี้ ว่ายาก จะว่าเป็นภาษาไทยก็ได้ ถ้าจะว่า
 เป็นภาษาไทย ว่าดังนี้:—

“ขอผลบุญนี้ จงถึงแก่ญาติทั้งหลาย
 ขอให้ญาติทั้งหลาย จงมีความสุขกายสุขใจเถิด”

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๑๐]

บทที่ ๒

ยังกัญจิ กุสะลัง กัมมัง กัตตัพพัง กิริยัง มะมะ
 กาเยนะ วาจา มะนะสา ติหะเส สุขะตัง กะตัง
 เย สัตตา สัตถิโน อตถิ เย จะ สัตตา อะสัณฺณิโน
 กะตัง ปุญฺญะพะลัง มัยหัง สัพเพ ภากี ภาวันตุ เต
 เย ตัง กะตัง สุวิทัง ทินนัง ปุญฺญะพะลัง มะยา
 เย จะ ตตถะ นะ ชานันติ ทเวา กันตะวา นิเวทะยง
 สัพเพ โลกัมหิ เย สัตตา ชีวันตาหาระเหตุกา
 มะนุญฺญัง โภชะนัง สัพพัง ละภันตุ มะมะ เจตะสา ฯ

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๓๒ หน้า ๖]

ถ้าคำกรวดน้ำ บทที่ ๒ ซึ่งเป็นรุษภาษามาดันนี้ ว่ายาก ไม่สะดวก
 ปาก จะว่าเป็นภาษาไทยก็ได้ เมื่อจะว่าเป็นภาษาไทย พึงว่าตามคำแปล
 จากภาษามาดันนี้ ดังนี้:—

กรรมคืออย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งควรทำด้วยกาย วาจา ใจ อันเป็นกรรมเป็นเหตุ นำพาให้ไปเกิดในสังขารคั่นดาวดั่งสัตว์ กรรมดีทั้งหมคนั้น ข้าพเจ้าได้กระทำแล้ว

มนุษย์ เทวดา พรหม และผู้นอนนอกจากนี้ จงเป็นผู้มีส่วนได้รับผลบุญ ที่ข้าพเจ้ากระทำเหล่านั้นด้วย

ท่านเหล่าใด ทราบว่าข้าพเจ้าทำบุญให้แล้ว ขอท่านเหล่านั้น จงเป็นผู้มีส่วนได้รับผลบุญที่ข้าพเจ้ากรวดน้ำอุทิศให้ให้ด้วย ในบรรดาท่านที่ข้าพเจ้าตั้งใจกรวดน้ำอุทิศผลบุญให้นั้น หากท่านผู้ใดไม่ทราบ ขอทวยเทพยดา จงได้โปรดกรุณาไปบอกให้ท่านผู้นั้นทราบด้วย

สัตว์ทุกประเภทในโลก ซึ่งดำรงชีวิตอยู่ได้ ด้วยการกินอาหาร ขอสัตว์เหล่านั้นทั้งหมด จงได้รับอาหารการกินที่ถูกใจ ด้วยอำนาจเจตนาอุทิศ คือด้วยอำนาจบุญพระพุทธรูปเทอญ ฯ

[๖] คำถวายผ้ากฐิน การทอดกฐิน เป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง ซึ่งประชาชนชาวไทยนิยมกระทำกันทุกปี ในระยะเวลากลางเดือน ๑๑ ถึงกลางเดือน ๑๒ ฉะนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะตั้งรูกำถ้ำถวายผ้ากฐินนั้นไว้ด้วย แต่โปรดทราบว่าการทอดกฐิน เป็นหลักคำสอนในทางศาสนา มีปรากฏอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎกก็จริง แต่คำถ้ำถวายผ้ากฐินในพระไตรปิฎก ไม่มีปรากฏ ในหนังสืออนุสฺสวณนั้น จึงขอเสนอคำถ้ำถวายตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือคำสอนพิชิตเล่ม ๑ ซึ่งเป็นหลักศูตฺรนิกัษรรม และธรรมศึกษาชั้นตรี ขององค์การศึกษา ซึ่งเป็นหนังสือที่ตั้งหม่นครีว่า

การองค์การศึกษา รับรองว่าถูกต้องใช้เป็นแบบฉบับได้

คำกล่าวถวายผ้ากฐิน ในหนังสือนี้ มี ๒ แบบ

แบบที่ ๑

อิมัง, สะปะริวารัง, กะจินะจิวะระทุสสัง, สังฆัสสะ
โธโณชะยามะ (ว่า ๓ จบ)

คำแปล— ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจตุร กับทั้ง
บริวารนี้ แก่พระสงฆ์

[หลักฐาน—หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ หน้า ๗๖]

แบบที่ ๒

อิมัง กันเต, สะปะริวารัง, กะจินะจิวะระทุสสัง, สังฆัสสะ,
โธโณชะยามะ, สาธุ โน กันเต, สังโฆ, อิมัง, สะปะริวารัง
กะจินะทุสสัง, (น่าจะเป็น—กะจินะจิวะระทุสสัง ตามคำแรก)
ปะฎีกกัณหาตุ, ปะฎีกกะเหตุตะวา จะ อิมินา ทุสเสน, (น่าจะ
เป็น กะจินะจิวะระทุสเสนะ เพราะเป็นผ้าผืนเดียวกับผ้าผืนแรก)
กะจินัง, อัตถะระตุ, อัมหากัง, ทิณะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ ฯ

[หลักฐาน—หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ หน้า ๗๖]

คำแปล— ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ผ้ากฐินจตุรกับทั้งบริวารนี้แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จง
รับผ้ากฐินกับทั้งบริวารของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้ว
จงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่
ข้าพเจ้าทั้งหลายตั้งกาลนาน เทอญ ฯ

สวรรค์มีหรือไม่ ?

เรื่องสวรรค์เป็นปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งในวงการศาสนาพุทธ ที่ว่าเป็นปัญหาใหญ่ก็เพราะว่า ผู้นับถือศาสนาพุทธบางคนเชื่อว่าสวรรค์มีจริง แต่บางคนเห็นว่าสวรรค์ไม่มีจริง ๆ เป็นเพียง “คำต้อ” ให้คนแก่หลงทำบุญเท่านั้น การที่บางคนเห็นว่าสวรรค์ไม่มีจริง เพราะเขาไม่ทราบว่าจะสวรรค์นั้นตั้งอยู่ที่ไหน ? อยู่บนฟ้าหรือใต้ดิน ? เขาไม่เคยเห็นเทวดาซึ่งเป็นพลเมืองของโลกสวรรค์เลย !

การถือเอาเหตุผลเพียงว่า “มองไม่เห็น ๆ ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน” แล้วปฏิเสธว่าตั้งที่คนไม่เห็นไม่รู้มันไม่มีอยู่ในโลกนี้ นับว่าเป็นเหตุผลที่มึนงงหนักเบาที่สุด

นาย ก. ไม่เคยเห็นชาวอียิปต์เลย และไม่รู้ว่าประเทศอียิปต์นั้นอยู่ที่ไหน นาย ก. จึงถือเอาเหตุผลเพียงว่ามองไม่เห็น และไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน แล้วปฏิเสธว่าชาวอียิปต์ไม่มี ประเทศอียิปต์ไม่มี ดังนี้ ขอให้ท่านผู้อ่านพิจารณาว่า นาย ก. มีความเห็นผิดหรือมีความเห็นถูก ?

สวรรค์ไม่ใช่เรื่องของนิยายในวรรณคดี อย่างที่ผู้นับถือศาสนาที่เป็นหัวใหม่หนักไปในทางนิยายและวรรณคดี พยายามจะประยุกต์เรื่องทางศาสนาเป็นเรื่องสวรรค์ให้เข้าไปในแนวทางของนิยายและวรรณคดี ที่ว่าสวรรค์ไม่ใช่เรื่องของนิยายในวรรณคดี เพราะพระพุทธเจ้าของเราไม่ทรงนิยมสอนธรรมแก่คนในรูปนิยายหรือวรรณคดี ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุผลข้อเท็จจริง มิใช่ศาสนาแห่งนิยายหรือวรรณคดี มิใช่ศาสนาแห่งการท่องโสมณาชวนเชื่อ เพราะธรรมะที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้

เป็นธรรมชาติที่ประเสริฐจริง และธรรมชาติที่พระองค์ทรงนำออกประกาศ
ตั้งสอนแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นธรรมชาติที่ประเสริฐจริงมิใช่ธรรมชาติแบบนิยาย
หรือวรรณคดีอย่างที่มิบางท่านเข้าใจกัน

เรื่องสุวรรณคีเป็นพุทธพจน์แท้ คือเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า
แจ่มเห็นจริงในภาวะของโลกและของจักรวาลเป็นอย่างดี ขอน้อมทูลทูลฐาน
ยืนยันได้ คือในหนังสือพระไตรปิฎกเล่ม ๒๐ หน้า ๒๗๓—๒๗๕ พระพุทธ
เจ้าได้ตรัสสอนเรื่องของสุวรรณคีไว้ พร้อมทั้งทรงเทียบเวลาที่แตกต่างกัน
ระหว่างเวลาของเมืองมนุษย์กับเมืองสุวรรณคีไว้ด้วย ทั้งได้ทรงบอกอายุ
ของเทวดาซึ่งเป็นพลเมืองของเมืองสุวรรณคีไว้ด้วย ขอนำมาเสนอไว้ใน
หนังสืออนุสรณ์นี้ ตามหัวข้อสำคัญดังนี้ :—

๑. จำนวนสุวรรณคี
๒. เทียบเวลาเมืองสุวรรณคีกับเมืองมนุษย์
๓. อายุของเทวดาชาวสุวรรณคี
๔. ความดีที่จรรยาไปให้เกิดในสุวรรณคี

[๑] จำนวนสุวรรณคี สุวรรณคีมี ๖ ชั้น คือ :—

ชั้นที่ ๑ ชื่อ จากุมมหาราชิกา

ชั้นที่ ๒ ชื่อ ดาวดึงส์

ชั้นที่ ๓ ชื่อ ยามา

ชั้นที่ ๔ ชื่อ ดุสิต

ชั้นที่ ๕ ชื่อ นิมมานะระคี

ชั้นที่ ๖ ชื่อ ประระนิมมิตะระตะวัตคี

[๒] เทียบเวลาของเมืองสวรรค์กับเมืองมนุษย์

- (๑) ๕๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๑
- (๒) ๑๐๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๒
- (๓) ๒๐๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๓
- (๔) ๔๐๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๔
- (๕) ๘๐๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๕
- (๖) ๑,๖๐๐ ปีตามเวลาเมืองมนุษย์ เท่ากับ ๑ คัน ๑ วันของสวรรค์ชั้นที่ ๖

[๓] อายุชาวเมืองสวรรค์

(๑)	ชาวเมืองสวรรค์ชั้นที่ ๑	มีอายุ	๕๐๐ ปี
(๒)	„	๒ „	๑,๐๐๐ ปี
(๓)	„	๓ „	๒,๐๐๐ ปี
(๔)	„	๔ „	๔,๐๐๐ ปี
(๕)	„	๕ „	๘,๐๐๐ ปี
(๖)	„	๖ „	๑,๖๐๐ ปี

[๔] ความดีที่นำไปเกิดในเมืองสวรรค์

สำหรับความดีที่นำไปเกิดในเมืองสวรรค์นี้ ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในหนังสือในพระไตรปิฎกเล่มต่าง ๆ มีความดีหลายอย่างต่าง ๆ กัน บางเล่มบางแห่งก็ทรงสอนว่า ให้ท่านก็ไปเกิดในสวรรค์ได้ รักษาดี & ก็ไปเกิดในสวรรค์ได้ ประพฤติสุจริต ๓ ก็ไปเกิดในสวรรค์ได้ รักษาดีจะตัวเดียวก็ไปเกิดในสวรรค์ได้ แต่สำหรับในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๐ นี้ในหน้าดังกล่าวแล้ว ทรงสอนว่าความดีที่พาคณ

ผู้ทำให้ไปเกิดในเมืองสวรรค์นั้นได้แก่ศีลอุโบสถ ๘ ข้อ ที่คนรักษาไว้
ไม่ต้องละเมิดตลอดวันและคืนในวันพระ คีต ๘ ข้อนั้นคือ

๑. ไม่ฆ่าคน ไม่ฆ่าสัตว์
๒. ไม่ดื่มดองของ
๓. ไม่ร่วมประเวณีกับภรรยาหรือสามีของคนหรือผู้อื่น
๔. ไม่พูดโกหก
๕. ไม่ดื่มสุราเมรัย
๖. ไม่รับประทานอาหารในเวลาวิกาล
๗. ไม่พ้อนรา ไม่ร้องเพลง ไม่บรรเลงดนตรี ไม่คุมหรัดพ
ไม่เสริมสวยร่างกายด้วยเครื่องสำอาง เช่น น้ำหอม แป้ง
และไม่ประดับร่างกายด้วยเครื่องประดับต่าง ๆ
๘. ไม่นอนบนที่นอนสูงและที่นอนใหญ่

นรกนิมิต

เรื่องนรกก็เป็นปัญหาใหญ่ที่น่าสงสัยเช่นเดียวกับเรื่องสวรรค์ เป็น
ปัญหาของวงการศาสนาพุทธที่ประชาชนต้องการคำตอบที่แท้จริง ถูกต้อง
มีหลักฐานอยู่ทุกกาลทุกสมัย สำหรับผู้นับถือศาสนาพุทธที่อยู่ในวัยแก่
เฒ่า มักจะเชื่อโดยไม่ค่อยสงสัยว่านรกนั้นมีแน่ ที่เชื่ออย่างนั้น ก็เพราะ
เขาเชื่อตามที่พระท่านเทศน์ให้ฟัง พูดให้ฟัง อธิบายให้ฟัง ปาฐกถา
ให้ฟัง

สำหรับประชาชนที่อยู่ในลักษณะซึ่งเรียกกันว่า “หัวใหม่” สมัย
วิทยาศาสตร์โดยมากมักไม่ค่อยเชื่อ ถือว่าเป็นเรื่องนิยายในทางศาสนา

บ้าง เป็นเรื่อง “ขุคนกั” บ้าง และที่ไม่เชื่อนั้นโดยมากก็มักจะใช้
 ศัพท์ที่มองไม่เห็นของตัวเองเป็นเหตุผลยืนยันในการไม่เชื่อ และในการ
 ปฏิเสธว่าไม่มีสำหรับประชาชนพวกนี้หรืออย่างนี้ ถ้าจะมีใครสักคนหนึ่งบอก
 แก่เขาว่า “นรกมีนะ” เขาก็อาจจะพูดว่า “เคยเห็นหรือ? เคยไปหรือ?
 มีทางพิสูจน์ได้อย่างไร?”

และเมื่อเป็นเช่นนั้น ถ้าฝ่ายที่เชื่อว่าจะพูดย้อนเขาบ้างว่า “และ
 ที่ท่านไม่เชื่อเดี๋ยวท่านมีทางพิสูจน์ได้อย่างไรว่าไม่มี ท่านจะถือเอาการไม่
 เคยเห็น ไม่เคยไปเป็นการพิสูจน์ว่าไม่มีกระนั้นหรือ? ถ้าอย่างนั้น พ่อ
 ขุนรามคำแหงซึ่งท่านก็ไม่เคยเห็น ไม่เคยไปเฝ้า ก็ไม่มีกระนั้นซิ!” ซึ่ง
 เมื่อการถกเถียงดำเนินไปในทำนองนี้เรื่องก็คงจะไปยุติเอาที่โรงพัก

ประเทศบางประเทศในโตกนี้ เราไม่เคยเห็น เราไม่เคยไป แต่
 เราก็มั่นใจกันว่าประเทศนั้นมีอยู่ในโตกนี้ การที่เราไม่เคยเห็น ไม่เคยไป
 แต่เราเชื่อกันว่ามี ก็เพราะเรามีตำราประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์เป็นเครื่อง
 พิสูจน์ให้รู้ว่ามี

นรกนั้นเป็นโตกโตกหนึ่งในจักรวาลอันกว้างใหญ่ไพศาลนี้ เรียกว่า
 ยมโลก (อ่านว่า ยมมะโลก) แม้เราจะไม่เคยเห็น ไม่เคยไป แต่เรา
 มั่นใจถือศาสนาพุทธ (ชนิดที่นับถืออย่างมีการศึกษา) ก็เชื่อว่ามีอยู่จริง
 การที่เราไม่เคยเห็นนรก ไม่เคยไปนรก แต่เราก็มั่นใจมันนั้น เพราะเรา
 มีตำราทางศาสนาหรือหนังสือพระไตรปิฎกซึ่งมีลักษณะคล้ายหนังสือประวัติ
 ศาสตร์ภูมิศาสตร์ เป็นเครื่องพิสูจน์

ในหนังสือพระไตรปิฎก มีหลายเล่มหลายตอนที่พระพุทธเจ้าตรัสได้
 ด้วยพระองค์เองถึงเรื่องนรก ทั้งในด้านภูมิประเทศ ระบบการปกครอง

ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวเมืองนรก และกรรมชดทคนทำแต่นำ
 ให้ไปเกิดในเมืองนรกนั้น สำหรับในหนังสืออนุสรณ์นั้นจะนำเรื่องนรกจาก
 หนังสือพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๔ หน้า ๓๓๔-๓๔๖ มาเสนอไว้ เพื่อเป็น
 บทพิสูจน์สำหรับท่านที่ไม่เชื่อและเพื่อเป็นเครื่องย้ำความเชื่อของท่านที่เชื่อ
 อยู่แล้วให้มั่นหนักถ่วงลงไปใใจอีก เรื่องนรกในเล่มนี้เป็นเรื่องที่พระพุทธ
 เจ้าตรัสสอนไว้ด้วยพระองค์เอง มิใช่เป็นคำสอนของพระมาลัย มิใช่เป็น
 คำสอนของพระอรหันต์สาวก มิใช่เป็นคำของเทวดาหรือของใครอื่น ๆ

เพื่อให้ท่านผู้อ่านจับใจความได้ง่ายและเข้าใจได้ง่ายในเรื่องนรก
 ขอเสนอให้ทราบเป็นอันดับ ๆ ดังต่อไปนี้ :—

- (๑) ผู้มองเห็นสภาพในเมืองนรก คือพระพุทธเจ้า
- (๒) ผู้เล่าเรื่องเมืองนรก คือพระพุทธเจ้า
- (๓) ทรงมองเห็นได้อย่างไร พระองค์ทรงมองเห็นด้วย
 “ คาทิพย์ ” มิใช่ด้วยเนอธรรมคาอย่างพวกเรา มิใช่ใช้
 กตัญญูทางวิทยาศาสตร์มองดู คาทิพย์นี้หมายถึงความรู้
 ชนสูงที่บังเกิดขึ้นในใจ หลังจากการประพฤติกรรมชนสูง
 ทางศาสนาแล้ว คาทิพย์นี้พระพุทธเจ้าทรงบอกว่าเป็น
 เกินกว่าตามนุษย์ธรรมดา และในเรื่องนี้เป็นอันปฏิเสธ
 โดยเด็ดขาดว่า คนมีตาธรรมคาอย่างพวกเรา ผู้มีกิเลส
 คณหาในปัจจุบันนี้ จะมองเห็นเมืองนรกไม่ได้เด็ดขาด
 ใครอยากเห็นก็ต้องนำเพญญุณกรรมชนสูง (ซึ่งพระองค์
 ทรงสอนไว้ด้วยเหมือนกัน) จนเกิดมีคาทิพย์แล้วจึงจะมอง

เห็นได้ เพราะคาถาที่พยานพระองค์มีได้ผูกขาดไว้เฉพาะ
พระองค์เอง ใครอยากมีคาถาที่พยานเพื่อมองคุณรอกหรือสัตว์รอก
เชิญทำตามหลักธรรมชั้นสูงทางศาสนา

(๔) กรรมชั่วที่นำไปให้เกิดในเมืองนรก กรรมชั่วที่จะ
พาให้ไปเกิดในเมืองนรก มี ๓ อย่างคือ :—

๑. การทำทุจริต ๓ อย่าง
๒. การว่าร้ายพระอริยะเจ้า
๓. การเป็นคนมีมัจฉาทิฏฐิ์

ทุจริต ๓ คือ :—

๑. กายทุจริตได้แก่ ฆ่าสัตว์, ดักของเขา, ประพฤติผิดทาง
กามารมณ์
๒. วาจทุจริตได้แก่ พูดโกหก, พูดคำหยาบ, พูดต่อเติม,
พูดเพื่อเจ้อ
๓. มโนทุจริตได้แก่ ใจเพ่งเล็งอยากได้ทรัพย์สินสมบัติของคนอื่น,
ใจพยาบาทแข่งให้คนอื่นเดือดร้อนเสียหาย, และการเห็นว่า
“การทำบุญกุศลไม่มีผล, ผลของความดี—ความชั่วไม่มี,
โลกนี้ไม่มี, โลกหน้าไม่มี, แม่ไม่มีพ่อไม่มี, เทวดา นรก
เปรตไม่มี, สัมณะพราหมณ์ที่ประพฤติคุณธรรมความดี
จนรู้แจ้งเห็นจริงในเรื่องโลกนี้โลกหน้าไม่มี”

ถ้ารับข้อการว่าร้ายพระอริยะเจ้านี่ไม่ต้องอธิบาย ก็เป็นที่รู้กันว่า
การว่าร้าย คำเด็ดดี ๆ ด ๆ นั้นคือการพูดเช่นไร

สำหรับกรรมชั่วข้อ ๓ คือการเป็นคนมีมิจฉาทิฐิ^๕นี้ ได้แก่การ
เป็นคนมีความเห็นผิด เห็นอย่างไรเรียกว่าเห็นผิด ความเห็นผิดที่พระพุทธ
เจ้าตรัสสอนไว้ในหนังสือพระไตรปิฎกเล่ม ๒๔ หน้า ๓๐๖ มีดังนี้ :—

๑. เห็นว่า การทำบุญกุศลไม่มีผล
๒. เห็นว่า ผลของกรรมดี กรรมชั่วไม่มี
๓. เห็นว่า โลกนี้ไม่มี
๔. เห็นว่า โลกหน้าไม่มี
๕. เห็นว่า แม่ไม่มี
๖. เห็นว่า พ่อไม่มี
๗. เห็นว่า เทวดา นรก เปรตไม่มี
๘. เห็นว่า ตมณะพราหมณ์ ที่ปฏิบัติตงามจนถึงขจรูแจงเห็นจริง
ซึ่งโลกนี้และโลกหน้าแล้วนำมาประกาศสอนให้คนอื่น
รู้ไม่มี

ใครมีความเห็นทั้ง ๘ อย่างนี้เรียกว่าเป็นคนมีความเห็นผิด เรียก
ตามศัพท์ทางศาสนาว่า เป็นคนมีมิจฉาทิฐิ^๕

๕. ผู้ปกครองเมืองนรก เมืองนรกมีพระราชาเป็นผู้ปกครอง
พระราชาชื่อยม ซึ่งภาษาชาวบ้านเรียกกันว่า พระยายม มีคณะ “นริยะ
บาด” เป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินเมืองนรก

๖. ชาวเมืองนรก การเกิดของชาวเมืองนรกนั้นไม่เหมือนกับ
เมืองมนุษย์เรา คือไม่มีการถือกำเนิดเกิดในครรภ์ก่อน คนทำชั่ว ๓
ประการดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อตายแล้ววิญญาณก็ไปเกิดเกิดใน
เมืองนรก มีรูปร่างเป็นสัตว์คนขนมาทเดียว เกิดแบบ “โอปะปาติกา”
คือเกิดผุดขึ้นเป็นสัตว์คนเฉย ๆ มีชีวิตเลือดเนื้อ ปาก คอ จมูก ๑ ๓ ๑

เหมือนคนเรานี้แหละ แต่คงให้เห็นว่าชาวเมืองนรกนี้ ไม่มีพ่อ ไม่มีแม่ ไม่มีพี่ ไม่มีน้อง ฯลฯ (จำนวนของชาวเมืองนรกมีเท่าไร ยังไม่มีการสำรวจสำมะโนประชากร)

๗. **ความเป็นอยู่ของชาวเมืองนรก** ในคำรามิได้ระบุไว้ชัดว่า ชาวเมืองนรกมีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ตามหลักปัจจัย ๔ อย่างไร การทำงานของชาวเมืองนรกก็มีได้ระบุไว้ว่า พวกเขาเมืองนั้นประกอบอาชีพทำนาหรือค้าขายอย่างไร แต่พอจะแบ่งชั้นของชนชาวเมืองนรกนี้ได้เป็น ๓ ชั้น คือ:—

๑. ชนชั้นพระราชา ได้แก่ พระยายมราช
๒. ชนชั้นข้าราชการ ได้แก่ คณะนិระยะบาท
๓. ชนชั้นกรรมกร ได้แก่ ชาวเมืองนรกทั่วไป

๘. **การเสวยกรรมของชาวเมืองนรก** คณะนិระยะบาทเป็นผู้จับชาวเมืองนรกทีละคน พาตัวไปเฝ้าพระราชายมผู้เป็นเจ้าของเมืองกราบทูตฟ้องด้วยข้อหาว่า “คนผู้นี้เมื่อเป็นมนุษย์—

๑. ไม่ตอบแทนบุญคุณแม่พ่อ
๒. ไม่ทำบุญแก้สังขมอุประพฤติตั้งงาม
๓. ไม่ทำบุญแก้พราหมณ์
๔. ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่ในตระกูล

ต่อจากนั้นก็กราบทูตให้พระราชาทรงลงโทษชาวนรกคนนั้น ก่อนที่พระราชาทรงลงโทษชาวนรกผู้นั้น พระองค์ก็ตรัสถามเขาก่อนว่า ในเวลาที่ชาวนรกคนนั้นเป็นชาวนมนุษย์อยู่ยงเมืองมนุษย์นั้น เมื่อเห็นเด็ก, คนแก่, คนเจ็บ, คนผู้รายทูลถลงโทษด้วยวิธีต่าง ๆ, และคนตาย แล้วมีความรู้สึกถึงตัวตัวเองว่า “ตัวเองก็ต้องมีสภาพเช่นนั้นเหมือนกัน

คือต้องเกิดเป็นเด็ก ต้องแก่ ต้องเจ็บ ถ้าทำความผิดก็ต้องถูกจับลงโทษ และต้องตายเหมือนกัน” บ้างหรือเปล่า ?

ถ้าชาวกรีกคนนั้นกราบทูลว่า เคยเห็นเด็ก ๆ คนตายเหมือนกัน แต่ไม่เคยนึก ไม่เคยถือเอาประสบการณ์เช่นนั้นมาเป็นแรงกระตุ้นใจในการทำความงามความดีเลย ได้แต่มีวาทะมาทิ่มตัว หดระเริงอยู่แต่ในโลกียารมณเท่านั้น

จากนั้นพระราชาก็ทรงตัดสินว่า การประมาทล้มตัวไม่สำนึกถึงข้อเท็จจริงและไม่ทำความดีนั้นแหละเป็นบาปกรรมของชาวกรีกคนนั้น จากนั้นก็ทรงรับสั่งให้คณะนិระยะกาลจัดการลงโทษ

วิธีการลงโทษของคณะนิระยะบาดานนี้มีหลายวิธี ขอประมวลมากล่าวเด่นชัดตามลำดับดังต่อไปนี้ :—

๑. ตอกตะปูเหล็กที่เผาไฟแล้วจนแดง ลงที่มือทั้ง ๒ ข้าง เท้าทั้ง ๒ ข้างและตรงกลางทรวงอก
๒. ใช้ขวานฉาก
๓. จับเอาเท้าชน เอาศีรษะห้อยลงแล้วเอามัดดาบฉาก
๔. จับใส่รถแล้วใส่รถให้เดินไปบนแผ่นดินเพลิง
๕. อุ่มชนไปปล่อยไว้บนภูเขาเพลิง
๖. จับเอาเท้าชนเอาศีรษะลงแล้วใส่ลงไปในหม้อเพลิง
๗. จากนั้นก็จับได้เข้าไปในแหล่งขุมกรกขุมที่ ๓ ชื่อ มหานิระยะ มหานิระยะกรกขุมนี้ มีไฟลุกโผลงทั้ง ๔ ด้านรวมทั้งพินและหลังคาก็ ไฟจากฝ่ายหนึ่ง ๔ ด้านพุ่งเข้าประสานกัน ไฟจากพินและจากหลังคาก็พุ่งโผลงเข้าประสานกัน ชาวกรีกนั้นก็จะถูกความร้อนแผดเผาอยู่ท่ามกลางเปลวไฟเหล่านั้น ผิดหนั

๓๔. จากนั้นนายนิระยะบาดจะถามเขาว่า ต้องการอะไรอีกไหม ?
ถ้าเขาตอบว่าคอแห้งมีความกระหายอยากได้น้ำดื่ม นาย
นิระยะบาดก็เอาน้ำทองแดงกรอกได้ปากให้ ริมฝีปาก ๑๓๖
ได้น้อย ได้ใหญ่ของชาวกรรณนิกพึงทลายออกอีก
๓๕. หลังจากให้ดื่มน้ำทองแดงแล้ว นายนิระยะบาดก็พาชาวกรร
ณนิกไปขังไว้ในกรรณนิกที่ ๑ ชื่อหานิระยะอีก

หมายเหตุ ชาวกรรณนิกซึ่งถูกลงโทษด้วยวิธีดังกล่าวมาแล้วนี้ แม้ว่าแต่ละ
วิธีจะได้รับทุกขเวทนายอย่างร้ายแรง บางวิธีถึงกับปากคอ
ได้ใหม่พึงทลายออกมา พระพุทธเจ้าทรงบอกว่าชาวกรร
ณนิกยังไม่ถึงแก่ความตายจนกว่าจะหมดบาปกรรมที่ทำไว้จึง
จะถึงแก่ความตาย

ในตอนท้ายแห่งเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าตรัสบอกว่าเรื่อง
กรรณนิกพระองค์มิได้ฟังจากบุคคลอื่นใดไม่ว่าจะเป็นสมณะ
หรือพราหมณ์ แต่จึงมาเล่าต่อให้ภิกษุสงฆ์ฟัง หากแต่
เป็นเรื่องที่พระองค์ทรงรู้อยู่ ทรงเห็นเอง ทรงทราบมาด้วย
พระองค์เองด้วยเหตุที่ชาวกรรณนิกซึ่งที่เรียกว่า “จุตูปะปลา
ตะญาณะ”

ท่านผู้อ่านเชื่อหรือยังว่ากรรณนิกแน่ ! ถ้ายังไม่เชื่อว่ามี ก็โปรด
เชื่อเถอะว่า “พระพุทธเจ้าต้องไม่พูดโกหกอย่างแน่นอน !”

อนึ่ง โดยที่เรื่องกรรณนิกพระพุทธเจ้าทรงเล่าให้ภิกษุสงฆ์ฟัง ฉะนั้น
พระองค์คงไม่ได้ทรงสอนเพื่อเป็นการขู่ และคงไม่ทรงสอนแบบนิยายหรือ
วรรณคดีเป็นแน่ !

ระบบการเกิดของสิ่งมีชีวิต

พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องเกี่ยวกับระบบการเกิดของสิ่งมีชีวิตไว้ว่า มีอยู่ ๔ อย่างคือ :—

๑. ระบบอินทชา คือระบบที่เกิดจากฟองไข่ เช่น ไก่แตงนก เป็นต้น สิ่งมีชีวิตที่เกิดจากระบบนี้ มีพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิด

๒. ระบบขตาพุชา คือระบบที่เกิดในครรภ์ เช่น มนุษย์ เป็นต้น สิ่งมีชีวิตที่เกิดโดยระบบนี้ มีพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิด

๓. ระบบตั้งเตชชา คือระบบที่เกิดในของสกปรกได้โครก เบื้องหน้า น้ำครำ เช่น ยุง เป็นต้น สิ่งมีชีวิตที่เกิดโดยระบบนี้ มีพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิด

๔. ระบบโอประปาติกา คือระบบที่เกิดขึ้นเองลอย ๆ โดยไม่ต้องอาศัยฟอง ไข่ ครรภ์ หรือของได้โครก ได้แก่พวกเหวดดา พวกสัตว์นรก พวกเปรต และมนุษย์บางพวกคือมนุษย์คู่แรกในโลก ผู้ที่เกิดโดยระบบนี้ ไม่มีพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิด หมายความว่า พวกเทวดาก็ดี พวกนรกก็ดี พวกเปรตก็ดี และพวกมนุษย์คู่แรกในโลกก็ดี เป็นพวกไม่มีพ่อแม่

จากคำสอนเรื่องระบบการเกิดนี้ ทำให้เราได้รู้ถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการเกิดได้เป็นอย่างดี และทำให้คำตอบปัญหาโลกแตกได้ ๒ ข้อ คือปัญหาที่ว่า “ไข่เกิดก่อนไก่? หรือไก่เกิดก่อนไข่?” ข้อหนึ่ง และปัญหาอีกข้อหนึ่งที่ว่า มนุษย์คู่แรกในโลกมาจากไหน? เกิดมาอย่างไร?

[หลักฐาน—พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ หน้า ๑๕๒]

คติธรรม

อันเพื่อนกันนั้นหนาย่อมห่างง่าย
แต่เพื่อนตายหายากที่ฝากผี
ผู้คนมากหลากหลายในชาติ
แม้จะมีหนึ่งในร้อยน้อยเหลือเกิน
ยามเราเป็นเศรษฐีมียศศักดิ์
เขาก็รักภักดีไม่มีเงิน
แต่ยามเราตกอับเขากลับเมิน
แม้จะเดินตามกันมาครรรภ์เดียว
เขาก็ไม่ยอมรับนับเป็นญาติ
ไม่ถือชาติเชื้อสายไม่แลเหลียว
หากมีเพื่อนอย่างนซอทเดียว
อยู่คนเดียวเสียดีกว่าสมาคม

อันเพื่อนดีที่ทรงธรรมสัมพุทธสอน
คือเพื่อนตอตนอกอับไม่ทับถม
เพื่อนแนะนำทำดีที่โลกชม
ยามเราตรมเพื่อนดักเตือนไม่เชื่อนแซ
ช่วยเกือกูลหนุนนำกระทำกิจ
คราเราผิดแนะนำตามกระแส
เราสิ้นยศหมดกระเป่าเขาก็แล
นเพื่อนแท้ตามธรรมพระสัมมา

[ข้อเสนอ]

อนุสรณ์ตลอดกาลปาวสาน

กือ

มูลนิธิพล ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

โดยที่ตึกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันเป็นสถาบันการศึกษา
ทางศาสนาชั้นวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ที่วัดมหาธาตุนี้ พลน ฯ ท่านได้อนุมัติ
เงินงบประมาณให้จัดสร้างขึ้น ปัจจุบันนี้พระภิกษุสามเณรศึกษาอยู่
ประมาณ ๒,๐๐๐ รูป แต่ทุนรอนเพื่อการใช้จ่ายในสถาบันแห่งนี้ไม่มี
เพียงพอ

ฉะนั้น เป็นการสมควรหรือไม่ ที่พวกเราท่านทั้งหลายซึ่งมีความ
เคารพรักและนับถือพลน ฯ ท่าน จะพึงร่วมใจกับบริจาคเงินตามกำลัง
ศรัทธา เพื่อตั้งเป็น “มูลนิธิพลน ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม” โดย
มีวัตถุประสงค์เก็บเงินดอกผลใช้จ่ายบำรุงสถาบันการศึกษาแห่งนี้ เป็น
การช่วยกัน “ถ่านค้อ” ในสิ่งที่พลน ฯ ท่านได้ “กือ” ไว้แล้ว และเพื่อเป็น
อนุสรณ์ตลอดกาลปาวสานแก่พลน ฯ ท่านตลอดไปไม่รู้สิ้นสุด

ถ้าพวกเราท่านทั้งหลายเห็นด้วยตามข้อเสนอนี้ โปรดติดต่อบริจาค
เงิน เพื่อตั้งเป็นมูลนิธิพลน ฯ ท่านได้ที่ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัด
มหาธาตุ ตำบลบึงเค็ง แขวงเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
ทำบุญแห่งเดียว เหมือนกับเราทำบุญกับพระสงฆ์ทั่วไป เช่น
เดียวกับโรงพยาบาลสงฆ์

พิมพ์ที่ ร.พ. เฟื่องอักษร เลขที่ ๔๕ ถนนเฟื่องนคร พระนคร

นายประยูร พิศนาคะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๐๗